

JURIST

NR 2/2017 51. ÅRGANG

KONTAKT

Norge i Eurojust

Podcast om juristlivet // Lokale lønnsforhandlinger
Reformer i rettspsykiatrien // Ny studentleder

NY JURIDISK LITTERATUR

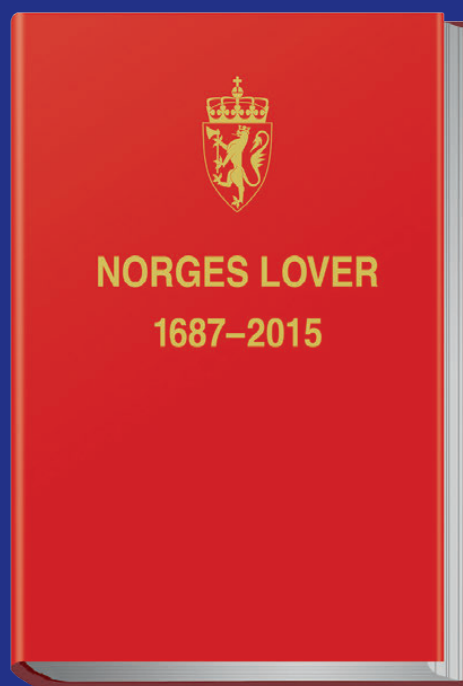
Pris 699,-

Pris 899,-

Pris 739,-

Pris 900,-
inkl. mva

FAGBOKFORLAGET

fagbokforlaget.no

Innhold

- 6 Eurojust
- 14 Siden sist
- 16 Nytt regjeringskvartal
- 18 Politiets øko-team
- 22 Forhandlingskonkurranse
- 24 Podcast
- 26 Rettspsykiatri
- 30 Ny studentleder
- 32 Lokale lønnsforhandlinger
- 35 Flytting av arbeidsplasser
- 36 Delingsøkonomi
- 40 Gatejuristen
- 42 Forening for miljørett
- 44 Dugnad om ulv
- 45 Jussbuss kommenterer
- 46 Bokanmeldelse
- 47 Susanne Eliassen mener
- 48 Arbeidslivet
- 50 Meninger
- 55 Stilling ledig
- 58 Nytt om navn

6

Eurojust

Norske jurister bekjemper terror og organisert kriminalitet fra Haag.

22

Forhandlinger

Cecilia Vinje Hagland i ESA gjør klart til forhandlingskonkurranse for studenter.

24

Podcast

De lager podcast om juristers arbeidshverdag og studenters erfaringer.

26

Rettspsykiatri

Psykiater Randi Rosenqvist er glad for reformer i rettspsykiatrien.

42

Miljørett

Inge Lorange Backer er med når ny forening for miljørett nå dannes.

**Utnyttelse av aupairordningen er i realiteten
utnyttelse av andre mennesker**

Susanne Eliassen, side 47

Mange lurer på om de bør og kan hjelpe barna sine inn på boligmarkedet. For å få lån til bolig må du ha 15 % egenkapital. I Oslo koster en liten ett-roms leilighet fort 2 millioner; det betyr at en kjøper må stille med minst 300 000 kroner i tillegg til lånet. Vår jobb som bank er å gi gode råd, så

hvorfor og hvordan bør foreldre hjelpe barna med boliglån – eller hvorfor ikke?

For hva hvis barna ikke klarer å betjene gjelden? Eller hvis foreldrenes økonomi viser seg ikke å være sterk nok til å tåle den ekstra belastningen en slik støtte innebærer?

Og hva er så mest fornuftig? Å stille som kausjonist uten forbehold er bare en av mange muligheter. Kanskje er det bedre å garantere bare for en del av lånet eller ta penger ut av banken og betale egenkapitalen. Skattemessige konsekvenser og spørsmål knyttet til arv er også en del av bildet.

Disse og mange flere problemstillinger og spørsmål ønsker vi å hjelpe dere med. Slik at dere kan ta en velbegrunnet avgjørelse – enten det blir mye hjelp, litt hjelp eller ingen hjelp.

Virkeligheten for unge er uansett at boligmarkedet i de store byene er tøft, og det er ingen bedring i sikte. Kanskje ikke så rart at en av to må ha hjelp fra foreldre.

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@juristkontakt.no

Journalist

Tore Letvik
tl@juristkontakt.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen
07 Media
inge.martinsen@07.no

Tips redaksjonen

omg@juristkontakt.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer
på juristforbundet.no for å endre.

Andre: send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere eller
forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Tore Letvik

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer
må være redaksjonen i hende
innen 20. mars 2017.

Redaksjonen avsluttet

21. februar 2017.

Juristkontakt arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Utgiver: JURISTFORBUNDET

Det viktige Juristforbundet

Statlige arbeidsplasser skal flyttes, i kommune-Norge er det sammenslåinger og fylkesmannsembetene omorganiseres. Mange ansatte i offentlige virksomheter går krevende tider i møte. Akademikernes tidligere leder Knut Aarbakke ba under en tariffkonferanse i fjor tillitsvalgte i Juristforbundet om å forberede seg på flere omstillinger for ansatte i det offentlige. Han spådde at sektoren vil se helt annerledes ut om noen år og at man vil se en rekke fusjoner og fisjoner. Og at omstillinger får konsekvenser for måten det jobbes på og hvordan offentlige virksomheter er organisert og delt i regioner.

Da blir arbeidstakerorganisasjonene viktig for de ansatte, og Juristforbundet må nok hjelpe mange i forbindelse med omstillingsprosesser. Når det gjelder flytting av statlige arbeidsplasser, sa kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner at det skal sikres gode prosesser og at de ansatte skal bli hørt, da flytteplanene ble lagt fram i februar. Men Akademikerne er kritisk til prosessen og mener de ansatte ikke blir involvert nok. Juristforbundet sier man nå følger opp flytting tett og vil bistå medlemmene.

Arbeidstakerorganisasjonene er ikke mindre viktig for de ansatte i privat sektor, men der handler utfordringene blant annet om deres framtidige tilknytning til arbeidslivet. Delingsøkonomiut-

valgets rapport ble lagt fram i februar og ekspertene spår at mange vil få en løstere tilknytning til arbeidslivet. Det betyr at arbeidstakerorganisasjoner må jobbe for rettigheter på en annen måte. I dag er de koblet til et tilsetningsforhold. Akademikerne, som er Juristforbundets hovedorganisasjon, peker på at innholdet i trepartsdialogen i arbeidslivet må ta inn over seg interessene for de gruppene som har en annen tilknytningsform til arbeidslivet. Omstillinger og nye arbeidsformer tegner et bilde der Juristforbundet og andre organisasjoner vil få nok å gjøre i tiden som kommer. Les mer om både flytting av arbeidsplasser og delingsøkonomi lenger ut i bladet.

Du kan også lese om hvordan det gikk med de lokale lønnsforhandlingene i staten i denne utgaven. Mer forhandles lokalt og Juristforbundets tillitsvalgte har fått større påvirkningsmulighet og større ansvar for medlemmenes lønnsutvikling. Det meldes om at behov for innsikt og påvirkning ført til at flere nå ønsker å bidra i tillitsvalgtarbeid. Flere får øynene opp for at det er viktig å engasjere seg – det lover godt for Juristforbundets ambisjon om å løfte engasjementet ute i medlemsmassen, som vi omtalte i forrige utgave.

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@juristkontakt.no

Her når du flest jurister

– gjennom vårt jobbmarked når du jurister
i privat og offentlig sektor

Ved digital publisering får du denne eksponeringen:

- www.juristkontakt.no
- www.juristforbundet.no
- Nyhetsbrev hver 14. dag til over 20 000 medlemmer.

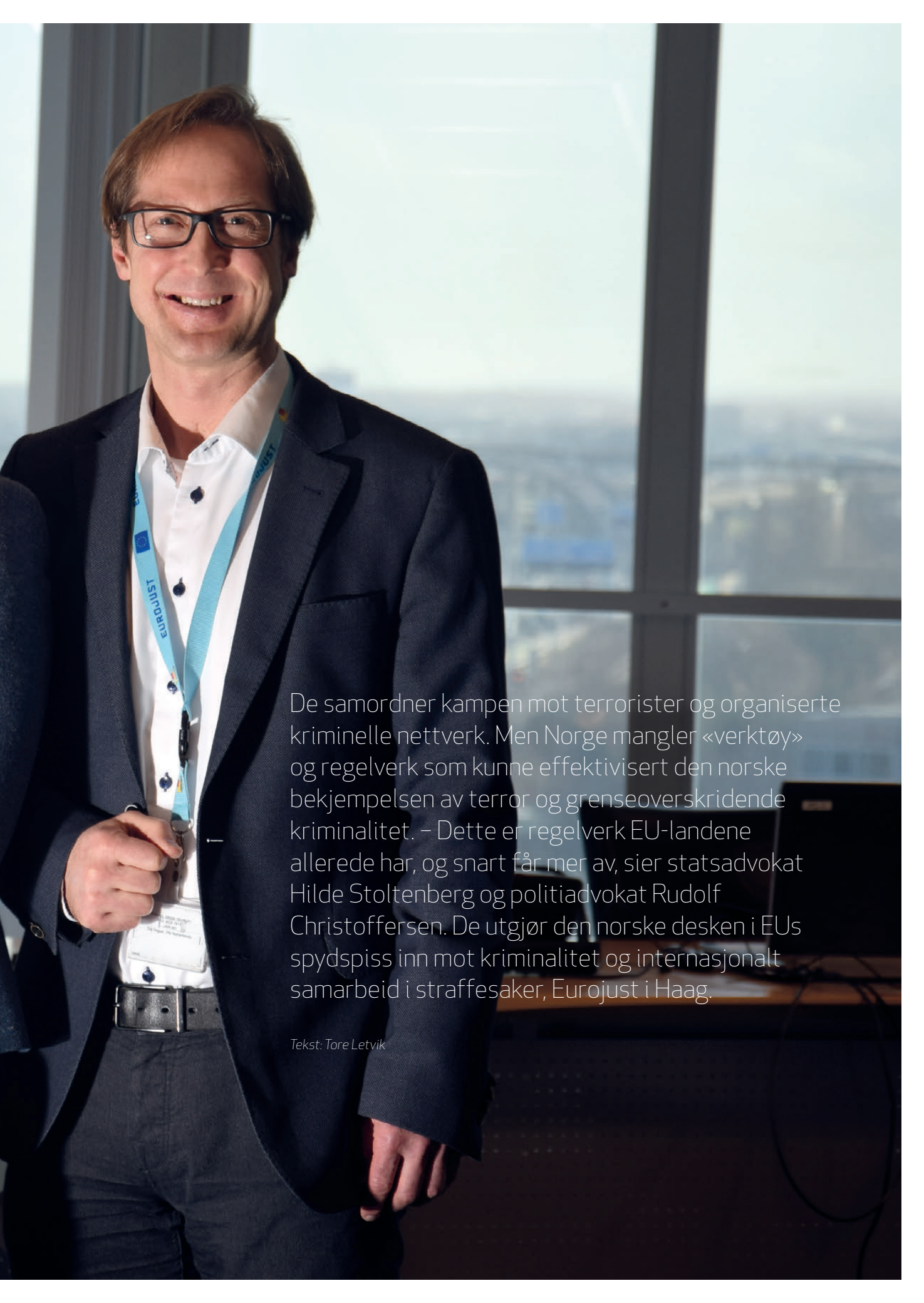
ANNONSEANSVARLIG
Per-Olav Leth – 07 Media
+47 918 16 012
perolav@07.no

Over
20 000
medlemmer

Påtalejurister i Eurojust i Haag

Norges skanse mot terror og grenseoverskridende kriminalitet

De samordner kampen mot terrorister og organiserte kriminelle nettverk. Men Norge mangler «verktøy» og regelverk som kunne effektivisert den norske bekjempelsen av terror og grenseoverskridende kriminalitet. – Dette er regelverk EU-landene allerede har, og snart får mer av, sier statsadvokat Hilde Stoltenberg og politiadvokat Rudolf Christoffersen. De utgjør den norske desken i EUs spydspiss inn mot kriminalitet og internasjonalt samarbeid i straffesaker, Eurojust i Haag.

Tekst: Tore Letvik

Etter grundig sikkerhetssjekk, og etter å ha blitt midlertidig fratatt passet, slipper Juristkontakt inn i Europas påtalehøyborg, i Voorburg i Haag i Nederland. Her, i tredje etasje i den tolv etasjer høye, hvite bygningen som huser Eurojust, holder den norske desken til, bestående av Stoltenberg og Christoffersen. I et bygg som huser representanter fra påtalemyndighetene i alle 28 EU-land i tillegg til påtalejurister fra USA, Sveits og Norge. En kraftpakke i Europa mot organiserte og ressurssterke forbrytere.

Ikke noe sted i verden er det er samlet større juridisk kompetanse i forhold til internasjonalt samarbeid i straffesaker. Eurojust er påtalemyndighetens samarbeidsorganisasjon i EU, slik Europol er det for politietterforskere. Det eksisterer et utbredt samarbeid mellom Eurojust og Europol.

– For oss er det en stor glede å kunne delta i felleskapet i Eurojust hvor fokuset er å samarbeide for å knekke grenseoverskridende kriminalitet som menneskehandel, menneskesmugling, cybercrime, terror og organisert kriminalitet, sier de to påtalejuristene.

De er brennende opptatt av betydningen av samarbeid mellom de enkelte lands politi- og påtalemyndigheter i Europa.

Eurojust ble etablert i 2002. Norge ble med i 2005, og har siden den gang vært representert med én statsadvokat som formelt er beordret dit på åremål i perioder av tre år av gangen. Hilde Stoltenberg har nå et halvt år av sin treårsperiode bak seg på den norske desken i Eurojust. På grunn av høyt arbeidspress ble den norske desken fra februar 2015 styrket med en politiadvokat som er beordret til Haag i perioder på to år. Rudolf Christoffersen ble dermed den første norske politiadvokaten der. Hans periode går ut senere i år. Christoffersen ser tilbake på den tiden som er gått.

– Utviklingen er slik at Norge blir involvert oftere og oftere i grenseoverskridende kriminalitet. Enten som destinasjonsland for kriminalitet, og særlig da menneskehandel og vin-

ningskriminalitet, men også grov narkotika-, økonomisk- og cyberkriminalitet. Det skjer stadig flere cyberangrep mot banker og finansieringsinstitusjoner hvor det er knytninger til Norge fra utlandet. Et annet område med knytninger til Norge er innenfor menneskesmugling. Vår rolle her på Eurojust blir dermed bare viktigere og mer sentral, for å være et bindeledd mellom norsk politi og påtalemyndighet og andre lands politi- og påtalemyndighet, sier Christoffersen.

// Norge blir involvert oftere og oftere

Uten europeisk arrestordre

Stoltenberg og Christoffersen understreker at de to er representanter i Eurojust fra sitt land, på lik linje som alle de andre.

– Her er det påtalejurister fra 31 land i dag. Erfarne påtalejurister som kommer hit for å kunne bidra til å samarbeide over landegrensene. Vi har ingen utvidede fullmakter her, men må følge det samme regelverket som i Norge, og er underlagt den norske riksadvokaten, sier Stoltenberg.

Nasjoner i Europa, deriblant Norge, har i utgangspunktet hatt som prinsipp å ikke utlevere egne borgere for straffeforfølgning i andre land. I 2004 innførte EU-landene European Arrest Warrant (EAW). En avtale som innebærer at medlemslandene i EU etter begjæring utleverer egne borgere til andre EU-land dersom personene er ettersøkt eller siktet for straffbare handlinger.

I 2006 fikk Norge avtale med EU om å slutte seg til ordningen. Ti år senere kan norsk politi- og påtalemyndighet fortsatt ikke ta den i bruk. Årsaken er at enkelte EU-land har i sin grunnlov at de ikke utleverer egne borgere til land utenfor EU. Grunnlovsendringer er ofte tidkrevende, og noen av EU-landene har derfor fortsatt ikke rukket å endre sitt lovverk.

Dermed kan de ikke utlevere egne borgere til Norge, og vise versa.

European Arrest Warrant – europeisk arrestordre – bygger på et prinsipp om å anerkjenne de andre EU-landenes rettsanmodninger.

– Som en følge av at alle EU-land har innført bruk av EAW, utleverer EU-land egne borgere til andre land. Da Norge ikke er en del av dette, kan Norge ikke utlevere andre borgere til andre land i Europa. Det innebærer at andre land derfor heller ikke utleverer egne borgere til Norge. Utleveringsprosessene tar derfor også veldig lang tid i Norge. Også når det gjelder «ikke-norske» statsborgere. Mens det ellers i Europa går veldig raskt. Et eksempel som kunne vært langt raskere håndtert dersom Norge allerede var en del av EAW, er Krekar-saken, sier Stoltenberg.

Krekar-saken

– Kan dere si noe om hvor mye dere har vært involvert i forbindelse med prosessen rundt utlevering av Krekar?

– Italia inviterte til møte med flere land som huset personer Italia vurderte å begjære utlevert, deriblant Krekar, sier Stoltenberg. Siden han oppholdt seg i Norge, deltok Norge på møtet.

– Også i den saken har vi på den norske desken på Eurojust hatt direkte kontakt med den italienske desken.

– Var det slik at han var begjært utlevert?

– Krekar var begjært utlevert. Norske myndigheter forholdt seg slik som de alltid gjør, ved å forberede en utlevering i tråd med internasjonale forpliktelser, inntil Italia trakk begjæringen tilbake, sier Stoltenberg.

Hun suppleres av Rudolf Christoffersen.

– Det var ikke på noe tidspunkt blitt signalisert – verken hit til oss eller til Norge – at utleveringsbegjæringen hadde blitt trukket. Krekar-saken og terror-relaterte saker er for øvrig saks typer hvor Eurojust ofte har en sentral rolle, sier Christoffersen.

Med påtalejurister på toppnivå fra 31 land samlet i ett og samme bygg, er

F.v. Giancarlo Capaldo, Franco Roberti, Giuseppe Pignatone og Giuseppe Governale fra den italienske påtalemyndigheten under en pressekonferanse i november 2015, der temaet var en stor anti-terroroperasjon. 13. mars i år starter terror-rettsaken i Italia, som også omfatter Mulla Krekar. (Foto: EPA/Alessandro Di Meo)

kontaktnettet finmasket og kommandolinjene korte. Alle land har en statsadvokat på sin desk. Andre har politiadvokater i tillegg. Påtalejurister med beslutningsmyndighet møtes i samme bygning. Til lunsj, til middag og i sosiale anledninger. Konkrete problemstillinger tas opp. Forpliktende avtaler inngås mellom nasjoner om bekjempelse av kriminalitet som angår flere land.

– Hvordan er forholdene mellom dere og juristene fra de andre nasjonene i det daglige?

– Vi har et veldig godt samarbeid. Noen kommer hit og pendler hjem i helgene, men er veldig sosiale i ukene. Så er det andre, som Rudolf og jeg, som flytter hit med våre familier og bor her permanent, mens vi er utstasjonert. Det er en veldig sosial arbeidsplass, sier Stoltenberg.

Kort vei

– Noen av suksesskriteriene til Eurojust er at vi har et såpass nært forhold. Vi er spredd over 12 etasjer. I vår eta-

Krekar-saken og terror-relaterte saker er sakstyper hvor Eurojust ofte har en sentral rolle

sje sitter representanter fra seks land. To meter over gangen har vi Estland, så har vi Sverige, Finland, USA og Latvia lenger ned i samme korridor. Opp en trapp har vi Tsjekkia, Litauen og flere. Det at det er så kort avstand, at mange av oss spiser lunsj sammen, gjør at terskelen for å ta kontakt, be om hjelp og å diskutere problemstillinger og gi hverandre hjelp – er veldig lav, sier Rudolf Christoffersen.

Hilde Stoltenberg utdyper.

– Den uformelle kontakten er viktig. Vi kan gå opp og knakke på dørene til sydeuropeiske kolleger, ta en uformell prat eller kan holde møter og ta en mer formell prat. Og dette gjør vi

så å si hver dag. Presidenten i Eurojust bruker å si; en gang en del av Eurojust-familien, alltid en del av Eurojust-familien. Alle er i samme situasjon. Du kommer hit fordi du vil bistå dine kolleger hjemme, og du vil samarbeide med de andre landene. Alle kjenner seg igjen også i de vanskelige sakene. Vi strekker oss så langt vi kan for å bistå. Vi kan jo ikke gå lenger her enn hjemme, men alle som er her er erfarne og vet hvem skal man ta kontakt med, hvordan kan man gjøre noe og hvordan man skal tilnærme seg de ulike sakene, sier Stoltenberg.

De to forteller at tilhørigheten til Norge ofte har betydning i arbeid med konkrete saker.

– Enten fordi det er norsk politi og påtalemyndighet som har bedt oss om å bistå opp mot knytning til andre land, eller andre land tar kontakt med oss her på den norske desken på Eurojust fordi de har en sak som går inn mot Norge og trenger å komme i kontakt med de rette politi- og judisielle myndigheter i Norge, ►

Michèle Coninx er president i Eurojust. Saksmengden har gått kraftig opp de siste årene. (Foto: Eurojust)

eller hjelp til å forstå norsk lovgivning. Men utenfor den konkrete saken trenger vårt arbeid ikke alltid å ha noe med Norge å gjøre, da vi også deltar i faggrupper som ser på ulike judicielle utfordringer. Blant annet er Norge invitert til å bidra i en del arbeidsgrupper som Eurojust har på områder som cybercrime, terror, menneskehandel og menneskesmugling. Da går det gjerne på mer overordnede, generelle problemstillinger og utfordringer av judisiell art, sier Christoffersen som selv er med i to av disse faggruppene.

Økning i saker

Det første året Norge hadde påtalejurist stasjonert i Eurojust håndterte den norske desken 100 saker på hele året. I fjor var de norske påtalejuristene involvert i over 300 saker.

– Vi hadde over tre ganger så mange saker i 2016 som i 2005, på vår desk alene. Økningen ellers i Eurojust har vært tilsvarende. Hvert eneste år går antall saker opp. Jeg sitter blant annet i

// Den uformelle kontakten er viktig

faggruppen for menneskehandel, og Eurojust hadde til illustrasjon 75 menneskehandelsaker i 2015, mens vi hadde rett i underkant av 100 saker i 2016. I samme periode har det vært en økning på 30 prosent i menneskesmuglingssaker. Den totale saksmengden på Eurojust går kraftig opp på nesten alle områder, sier Christoffersen til Juristkontakt.

Med representanter fra alle landenes påtalemyndighet på høyt nivå kan land som rammes av kriminalitet begått av samme nettverk, raskt snu seg rundt og inngå avtaler, eller kalle inn til møter for å foreslå samarbeid. Er det kriminelle nettverket stort og rammer mange land, kan det bli trengsel på møterommene.

– Vi har en stor sak nå hvor vi har deltakere fra 23 land. 95 personer var tilstede på det første koordinerings-

møtet, og vi tolket til 11 språk, sier Christoffersen.

Joint Investigation Team (JIT) er et verktøy som Eurojust kan ta initiativet til i store, omfattende saker som krever at flere land inngår mer forpliktende og tettere samarbeid for å knekke større kriminelle nettverk.

– Det må være minst to land i en slik avtale, men det kan fort være mange land. Hvis man har en større kriminell gruppering med aktører i flere land så kan man etablere et felles etterforskningsteam, eller JIT, som arbeider opp mot de ulike leddene som befinner seg i hvert sine land.

Det kan for eksempel være en narkotikasak hvor organisatorene sitter i Nederland, de transporterer for eksempel hasj fra Spania ved bruk av tyske trailersjåfører – men det er et nederlandsk transportfirma – og det går via de skandinaviske land til Norge der det er et mottakerapparat.

– Da skjønner du med en gang at her er det mange land som må jobbe sammen. Da kan etterforskningen splittes opp og man kan jobbe opp mot de ulike leddene eller aktørene i de ulike landene også kan man dele informasjon fortløpende seg i mellom. Man får da en betydelig mer effektiv kriminalitetsbekjempelse. Og det vil kanskje bidra til at man får en mer riktig straff fordi man klarer å se bevisene og organisasjonen i sammenheng, sier Christoffersen.

Koordineringsmøter

Men JIT inngås bare i de største og alvorligste sakene.

– Vi prøver å finne de sakene hvor vi mener det er riktig å gå til det store skritt å foreslå en JIT. Og det er ikke alltid at det ender opp med en JIT, men da har vi likevel etablert et samarbeid her som gjør at vi kan få effektiv og god hjelp via deskene, sier Stoltenberg.

Eurojust begynte med de såkalte JIT'ene i 2007. Fra 2007 til og med 2015 hadde Norge vært med i seks JIT'er.

– Vi ble med i den syvende i 2016, og ligger an til å bli med i flere nå i før-

ste halvdel av 2017. Økningen i vår deltakelse i disse JIT'ene skjer fordi slikt samarbeid er nødvendig på flere av de kriminalitetsformene som øker, som menneskehandel, menneskesmugling, cybercrime, vinningskriminalitet og grove narkotikaforbrytelser, sier Christoffersen.

Koordineringsmøter brukes ofte for å få etablert en JIT. Et stort antall påtalerepresentanter fra mange land samlet, og ulike juridiske problemstillinger som oppstår på tvers av landegrensene, gjør ofte møtene levende, i følge Stoltenberg.

– Det er ekstremt effektivt når man da er samlet – å ta alle problemstillingene knyttet opp mot alle land i ett og samme møte. Og man kan ta strategiske, taktiske vurderinger i forhold til hvordan vi bør fortsette i den enkelte sak, sier Stoltenberg som beskriver innholdet i et slikt møte.

– Der er myndighetspersoner, og alltid noen fra påtale på det nivået som får lov til å treffe avgjørelser i sitt hjemland. På forhånd må spørsmål av juridisk karakter avklares i Eurojust så vi får invitert de rette folkene til å være her, å delta og å avgjøre. De får avklart temaene i god tid, slik at alle møter godt forberedt og vet hva de skal diskutere. Underveis i koordineringsmøtene hender det vi må ta pauser, fordi de eller vi må ringe og diskutere aktuelle juridiske problemstillinger. Man kjenner nerven i det, sier Stoltenberg.

Så mye har møtevirkksomheten økt at Eurojust skal flytte inn i større lokaler etter sommeren.

– Vi skal da inn i lokaler mer sentralt i Haag, og årsaken er rett og slett at vi sprenger møterommene her vi er i dag, sier statsadvokaten.

Etterforskningsordre i EU

Den 22. mai i år innfører EU en ny ordning for å effektivisere etterforskningen på tvers av sine landegrensar, European Investigation Order (EIO).

Dersom ett EU-land sender en etterforskningsordre til et annet medlemsland så skal etterforskningsordren

effektueres i mottakerlandet innen 90 dager. I og med at Norge ikke er EU-medlem, og ikke har inngått noen avtale om å delta i EIO, vil norsk politi og påtalemyndighet ikke få mulighet til å ta i bruk den nye ordningen.

– Utviklingen i politi- og påtalesamarbeidet i EU bygger sitt system på et prinsipp om gjensidig anerkjennelse. Det innebærer at man arbeider ut fra et standpunkt om at rettsikkerheten i straffesaks- og domstolsbehandling er like høy i alle EU-landene. Anerkjennelsen ligger også til grunn for innføringen av European Investigation Order, sier statsadvokat Hilde Stoltenberg.

|| Saksmengden går kraftig opp på nesten alle områder

Sammen med politiadvokat Rudolf Christoffersen bekjemper hun til daglig menneskehandel, menneskesmugling, terror og organisert kriminalitet. Begge er enige om at EIO vil effektivisere politi- og påtalesamarbeidet i Europa.

– Alle EU-landene skal ha EIO implementert i sine lovverk innen 22. mai. Det vil medføre at kriminalitetsbekjempelsen i EU vil bli langt mer effektiv, fordi man kan jobbe mye raskere når man etterforsker en straffesak enn det man må gjøre hvis man hadde fortsatt med rettsanmodninger mellom EU-landene. Det betyr at hvis en politiadvokat i Sverige får en beslutning fra svensk domstol om ransaking på en adresse i Romania – så kan han sende den til Romania – og det vil ikke der bli underlagt ny rettslig prøving – det vil da bare bli effektivt av rumensk politi på bakgrunn av den ordren som er gitt av domstolen og politiadvokaten i Sverige, sier Christoffersen.

European Investigation Order erstatter systemet med rettsanmod-

ninger mellom EU-landene. Norge må imidlertid fortsette med rettsanmodninger dersom norsk politi- og påtalemyndighet ønsker etterforskning gjennomført i EU-landene, også etter 22. mai. En rettsanmodning innebærer eksempelvis at en politiadvokat som vil ha gjennomført en ransaking på en adresse i et EU-land, først må få kjennelse fra norsk domstol, før rettsanmodningen sendes til mottakerlandet. Der må en domstol i mottakerlandet vurdere saken og godkjenne ransakingsordren, før det stedlige politiet kan gjennomføre ransakingen.

– Lenger i varetekt

– Det er også slik at det ikke er satt noen frist for å effektivisere en rettsanmodning, og erfaringen er at slike saker kan ta lang tid i enkelte land i Europa. Det medfører blant annet at personer må sitte lenger i varetekt fordi etterforskningen tar lenger tid når man sender rettsanmodninger til andre land. Ett aspekt ved EIO er derfor også at økt effektivitet i etterforskningen kan bidra til at personer som er mistenkt for straffbare handlinger sitter kortere tid i varetekt enn de gjør i dag, sier Christoffersen.

Hovedregelen er at man anerkjenner at rettssikkerheten i EU-landene er god nok i alle medlemslandene.

– Det finnes imidlertid sikkerhetsventiler som blant annet går på uforholdsmessighet som hvis EIOen går på tvers av menneskerettigheter. Det betyr at man unntaksvis har anledning til å stoppe opp og enten be om flere opplysninger, og å vurdere grunnlaget selv, sier Stoltenberg.

European Investigation Order sikrer innhentning av bevis og overføring av bevis i alle EU-land. I tillegg suppleres EIO av et nytt EU-direktiv om inndragning, som skal gjøre det enklere å inndra verdier fra straffbare handlinger som befinner seg i andre EU-land

– Når Norge ikke er en del av dette så er det en tyngre vei for Norge å få inndratt verdier fra straffbare handlinger begått i Norge. Typisk vinningskriminalitet begått av omreisende vin-

Rudolf Christoffersen reiser hjem til Norge etter sommeren, men Hilde Stoltenberg blir i Haag i to og et halvt år til.

ningskriminelle, narkotikaforbrytelser, menneskehandel, hvor utbyttet sendes ut av Norge og kanskje befinner seg på konto i Romania, Bulgaria, Litauen. For Norge er det en vesentlig tyngre og lengre prosess for å få ut de midlene, mens det nå forenkles veldig i EU, sier Christoffersen.

Før EIO ble godkjent av Europaparlamentet og EUs ministerråd, ble direktivet kritisert av Fair Trials International, Fundamental Rights Agency, Statewatch og noen britiske parlamentarikere, som fryktet at det vil tillate økt politikontroll og uforholdsmessig bruk av undersøkende krefter i trivielle saker.

Kriminalitet via nettet

Blant områdene som har vokst mye, i følge den norske desken, er Cybercrime.

Det er etablert flere JIT'er opp mot Cybercrime, hvor de kriminelle oppholder seg i ett land, og kan via internett angripe finansierings- og bankinstitusjoner i andre land.

– Også norske finansierings- og bankinstitusjoner i Norge har vært utsatt for cyberangrep hvor det har vært nødvendig med bistand gjennom Eurojust-kanalen for å samarbeide med andre land for å bekjempe de kriminelle grupperingene. Dette er høyt sofistisert kriminalitet som vi er avhengig av samarbeid på tvers av landegrensene, sier Stoltenberg.

// Når Norge ikke er en del av dette så er det en tyngre vei

Og hvordan får man egentlig tak i bevis som er i «skyen»?

– Cybercrime er helt uten tvil ett av de områdene hvor det er størst økning og som gir oss store juridiske utfordringer i forhold til innhenting av bevis. For å gi et eksempel: Mye informasjon lagres i dag for eksempel i iCloud. Hvem eier den informasjonen? Hvor skal man henvende seg for å få den informasjonen som en kriminell har lagret der? Det kan typisk befinne seg i en server utenfor Europa, det kan være Russland, Kina, eller India for å nevne noen. Det gir oss en del utfordringer. Vi må gjøre grundige vurderinger før vi gir oss inn på et samarbeid med land utenfor EU, og særlig når det gjelder deling av informasjon. Dette er noe vi diskuterer ofte her i Eurojust. Her er det etablert en egen Cybercrime-unit som blant annet drøfter de problemstillingene som går mot innhenting av bevis og de juridiske utfordringene som gjør seg gjeldende, sier Stoltenberg og Christoffersen.

Politiadvokaten skal hjem til Norge etter sommeren. Christoffersen har da vært i Eurojust i to og et halvt år. Statsadvokat Stoltenberg blir i to og et halvt år til.

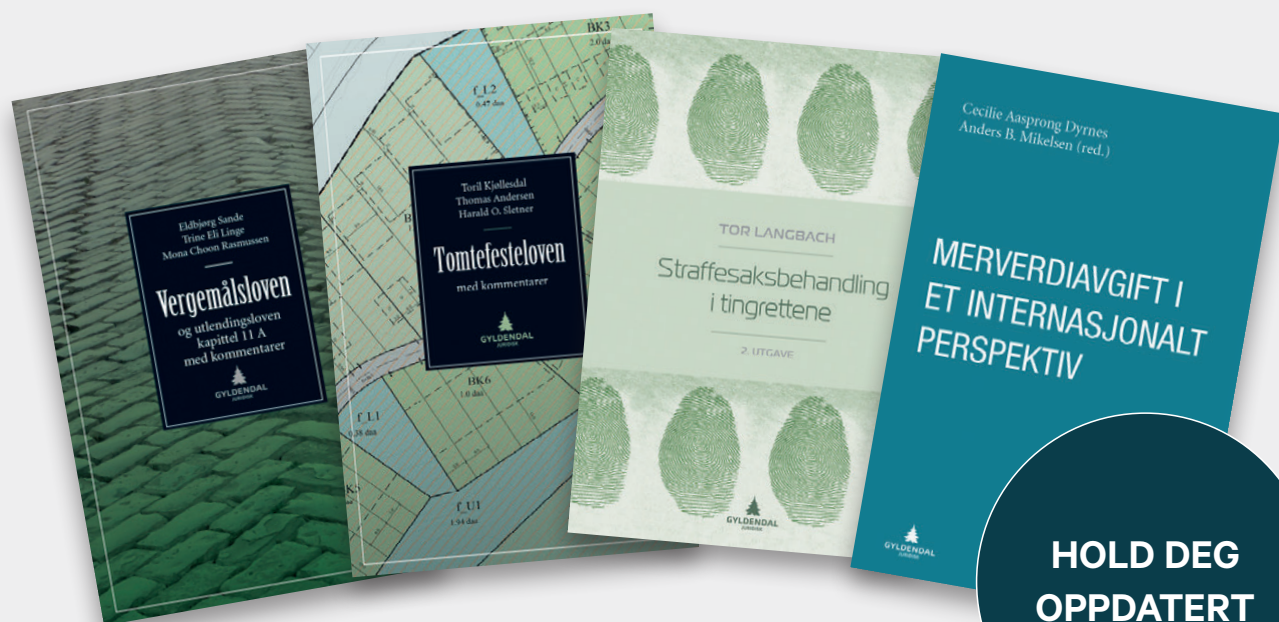
– Vi er begge formelt beordret og har permisjon, men skal tilbake til våre jobber i Norge. Vi får også ned to hospitanter i året, hver vår og hver høst. Dette er norske politiadvokater som er her i tre måneder av gangen, og som får en føling med hvordan vi jobber. Så er det hjem, med en forventning om at de deler dette hjemme. Vi ønsker også å minne de hjemme om at vi er her, at vi er klare til aksjon, og at «våre» folk hjemme mer enn gjerne må ta kontakt for å bruke oss, sier de to.

GYLDENDAL

Ny faglitteratur

– fra noen av Norges fremste jurister

**HOLD DEG
OPPDATERT**

Vergemålsloven og utlendingsloven kapittel 11 A med kommentarer

*Eldbjørg Sande, Trine Eli Linge
og Mona Choon Rasmussen*

En grundig innføring i de nye reglene om vergemål og representantordningen for enslige mindreårige asylsøkere.

Tomtefesteloven med kommentarer

*Toril G. Kjøllesdal, Thomas Andersen
og Harald O. Sletner*

Tomtefesteloven gir regler for tomteleie hvor leieren (festeren) har eller skal ha hus på grunnen.

Straffesaksbehandling i tingrettene

Tor Langbach

En innføring og veiledning i ulike rettslige og praktiske spørsmål i forbindelse med straffesaker.

Merverdiavgift i et internasjonalt perspektiv

*Cecilie Aasprong Dyrnes
og Anders B. Mikelsen*

I denne boken drøftes en rekke sentrale merverdiavgiftsrettslige problemstillinger knyttet til handel over landegrensene.

Tingrettene i Vestfold ønsker sammenslåing

Tingrettene i Sandefjord, Larvik, Tønsberg og Horten er i dialog om å slå seg sammen til det som vil bli en landets største tingretter, Vestfold tingrett. Sted for samlokalisering er foreløpig ikke avklart.

Samtlige sorenskrivere og tillitsvalgte ved Sandefjord tingrett, Tønsberg tingrett, Larvik tingrett og Nordre Vestfold tingrett i Horten har signert en intensjonsavtale om sammenslåing, melder Domstoladministrasjonen i en pressemelding som er sendt ut på vegne av de fire tingrettene.

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016 mente justiskomiteen

at endringer i domstolstrukturen i denne stortingsperioden krever lokal enighet, og at det må skje gjennom gode diskusjoner og prosesser lokalt. I dette arbeidet er det viktig å sikre at både kommunene, brukerne og ansatte i domstolene involveres, skriver DA som viser til at Justiskomiteen pekte på at hensyn til rettssikkerhet, fagmiljø og rekruttering er vesentlige faktorer som kan påvirke fremtidens tingsstruktur.

Det ble avholdt interne møter og dialo-

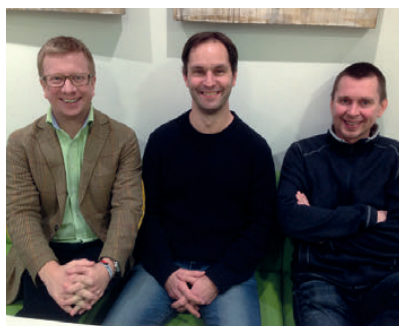
ger i tingrettene i Vestfold i januar og februar. Tilbakemeldingene var, i følge DA, at de ansatte stilte seg positive til en sammenslåing, og på dette grunnlaget ble intensjonsavtalen underskrevet av representanter for de ansatte og sorenskriverne.

De aktuelle kommunene, andre interessenter og brukerne av domstolene vil bli invitert til dialog om forslaget fra de fire domstolene tidlig i mars.

– En sammenslått tingrett i Vestfold vil bli en av de større tingrettene i landet. Dette gir mulighet for moderat spesialisering, satsing på digitalisering, mulighet for et enda bedre faglig miljø både for dommerne og saksbehandlerne og større fleksibilitet i saksavviklingen.

Dermed vil brukerne av domstolenes tjenester i Vestfold få et bedre domstols tilbud, heter det i pressemeldingen.

I Norge for å lære om Juristdagen

Det finske Juristforbundet, ved advokat Mikko Salo og jurist Tommi Rainerma, tok i slutten av januar turen til Norge og det norske Juristforbundet for å lære mer om Juristdagen. Juristdagen har blitt arrangert elleve ganger i Norge, og det er dagen da jurister står på stand rundt i landet for å gi juridisk veiledning til folk på gata. Finnene har bestemt seg for å arrangere en tilsvarende dag for første gang i september. De har plukket ut syv byer, deriblant Helsinki, Vasa og Turku. – Vi ønsker finnene lykke til, sier Trond Egil Hustad Jakobsen, fagsjef for arrangementer i Juristforbundet.

Tettere samarbeid mellom PST og E-tjenesten

Regjeringen foreslår lovendringer om utlevering av informasjon fra skjulte tvangsmidler fra PST til E-tjenesten. Forslagene utvider adgangen til å utlevere informasjon som PST allerede kan innhente med hjemmel i straffeprosessloven og politiloven. Utlevering av informasjonen må være nødvendig for «forebyggelses- og sikkerhetsmessige» formål, og det foreslås ingen plikt for PST til å utlevere opplysninger. – Dette lovforslaget er et bidrag i kampen mot internasjonal terrorisme, ulovlig

etterretningsvirksomhet og innsatsen mot spredning av masseødeleggende våpen, sier justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen (FrP).

Vil styrke fars mulighet til foreldrepermisjon etter samlivsbrudd

(Foto: Iija C. Hendel)

Solveig Horne (Frp) ha som hovedregel at foreldrene selv skal avtale hvordan foreldrepermisjonen fordeles ved samlivsbrudd. Regjeringen fremmet lovproposisjonen

For å styrke fedres mulighet til å beholde fedrekvoten og være sammen med barnet etter et samlivsbrudd, vil barne- og likestillingsminister

for Stortinget 17. februar. – I dagens lovtekst er det ikke nevnt at foreldre har adgang til å fordele foreldrepermisjonen etter samlivsbrudd. Det har i praksis vist seg at mor kan søke om å få overført fedrekvoten til seg, uten at far blir hørt. Jeg vil oppfordre foreldre til å samarbeide om hvordan foreldrepermisjonen fordeles ved samlivsbrudd. Med forslaget blir det ikke lenger noen automatikk i at mor overtar fedrekvoten, sier Solveig Horne.

Fire fikk stipend til masteroppgaven

Juristforbundets mastergradsstipend for 2017 går til oppgaver om dataavlesning, gifte mindreårige asylsøkere, advokaters taushetsplikt og overvåkning på arbeidsplasser. Hver av stipendiatene for 20 000 kroner som støtte til arbeidet. Bakgrunnen for stipendet er Juristforbundets ønske om å stimulere til oppgaveskriving innen

fagområder knyttet til forbundets prinsipprogram og satsningsområder – temaer knyttet til rettssikkerhet, lovers virkning i samfunnet, rettsliggjøring av samfunnet eller juristers rolle. Stipendene går til *Frederik Hemmingsen* (PSTs adgang til å bruke dataavlesning i forebyggende øyemed), *Katarina Sirris Karantonis* (Rettssikkerhet for gifte mindreårige asylsøkere; barnets beste og straffbarhet), *Silje-Marie Wahl Blomkvist* (Advokaters taushetsplikt på skatt- og avgiftsområdet. En vurdering av taushetsplikten i ligningslovens § 6-2 nr. 2 opp mot retten til korrespondanse som er vernet under EMK art. 8) og *Anette Øvrehus* (Kameraovervåkning på arbeidsplasser. Personvern for arbeidstaker)

Jon Wessel-Aas inn i styret til Stiftelsen Tinius

Advokat Jon Wessel-Aas, partner i advokatfirmaet Bing Hodneland, trer inn i styret til Stiftelsen Tinius – som forvalter den kontrollerende eierposten i Schibsted ASA. Wessel-

Aas er varamedlem for John Rein, også han advokat. Wessel-Aas overtar for en annen advokat; Morten Goller. Det melder Medi-er24. – Jobben vår er å forvalte grunnkapitalen og eierposisjonen til stiftelsen til beste for stiftelsens grunnformål; å bevare fri og uavhengig redaksjonell virksomhet, sier han til fagbladet Journalisten. Wessel-Aas er fra før av også styremedlem i Dagbladets stiftelse.

Nulltoleranse mot mobbing lovfestes

Regjeringen vil gi skolene tydeligere og strengere regler for hva de skal gjøre når barn blir mobbet, og styrker rettighetene til barna og deres foreldre. Nulltoleranse mot mobbing blir lovfestet. – På tross av mange tiltak og kampanjer de siste 20 årene, har tallet på elever som oppgir at de blir mobbet holdt seg, sier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Det nye regelverket skal styrke rettighetene til elever som blir mobbet og deres foreldre, og være et effektivt virkemiddel mot mobbing og dårlig skolemiljø. Lovforslaget innebærer både nye regler og endringer i de eksisterende. – Dersom skolene ikke reagerer raskt og riktig, kan kommunen få dagbøter, sier Røe Isaksen.

ser tilbake

40 år siden

«Vi går inn for en desentralisering av justeringsoppgjørene i staten.»
(Juristforbundet vil derfor satse på bedre opplæring av lokale tillitsmenn)

30 år siden

«Lotta Westerhäll går altså inn for en fullt ut åpen debatt om og kritikk av dommer i straffesaker.»
(Etter en debatt i Sverige, stiller Juristkontakt spørsmålet: «Bør jurister diskutere og kritisere dommer?»)

20 år siden

«Fra dommerhold fikk vi som svar at man som dommer ikke bør vite noe spesielt om edb.»
(Generalsekretær Per Morten Hoff i Kontor og Datateknisk Landsforening)

10 år siden

«Man overlater ikke bilverkstedene eller operasjonsstuen til legfolk. Men når folk skal dømmes til lange fengselsstraffer, så synes man det er i orden.»
(Erik Førde i Statsadvokatenes forening i jurydebatt)

Doping kan få konsekvenser for arbeidslivet

Akan kompetansesenter har inngått en samarbeidsavtale med Antidoping Norge for å styrke kompetansen om doping i arbeidslivet, slik at ledere og medarbeidere lettere kan identifisere

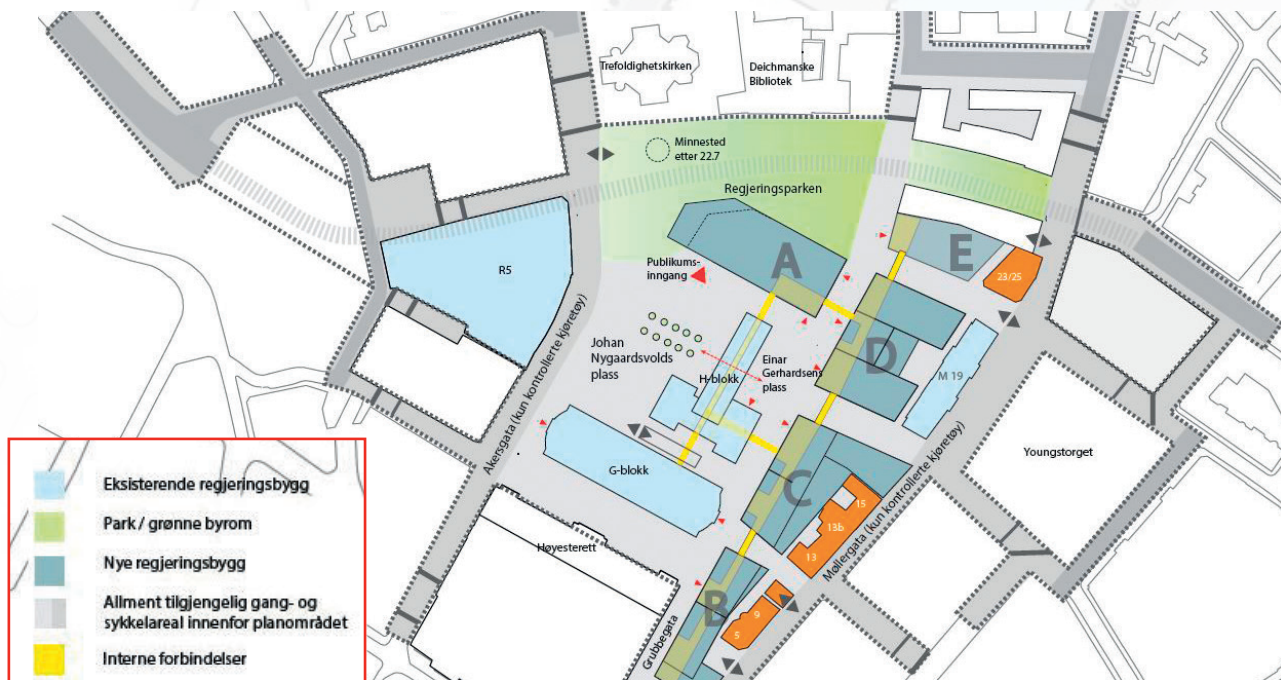
og håndtere problemer, melder Akan. – I tillegg til alkohol, narkotika, spill og medikamenter kan også doping representere en reell sikkerhetsrisiko for arbeidsplassen, skriver organisasjonen.

Neste Juristkontakt
kommer 5. april.

Annonsefrist 24. mars

Ring: 918 16 012 eller
e-post: perolav@07.no

Klart for design av regjeringkvartalet

Reguleringsplanen viser hvordan det nye regjeringkvartalet vil se ut.

Så mange som 5700 ansatte vil ha sine arbeidsplasser i det nye regjeringkvartalet viser den nye reguleringsplanen som nylig ble vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Sikkerhet er høyt prioritert.

Tekst: Tore Letvik

Allerede i januar 2012 besluttet regjeringen Stoltenberg II å gjenoppbygge regjeringkvartalet som ble hardt rammet 22. juli året før. Bilen med bomben som ble detonert utenfor høyblokka eksploderte mens en rekke personer var på jobb i regjeringkvartalet. Åtte mennesker ble drept av bomben. Et trettitalt andre ble skadet, hvorav flere enn ti personer skadet.

Det nye regjeringkvartalet som bygges vil ikke la uautoriserte kjøretøyer komme nær bygningene. Sikker-

het er et sentralt premiss for planleggingen. Gjennom reguleringsplanen etableres det et ytre område, eller perimeter, bestående av slusefunksjoner hvor bare kontrollerte kjøretøyer slipper gjennom. Hensikten med det ytre perimeteret er å skape tilstrekkelig avstand mellom ukontrollerte kjøretøyer og regjeringsbygninger. I tillegg vil det, i følge Kommunal- og moderniseringsdepartementet, bli etablert et indre perimeter nærmere departementsbygningene som består av integrerte og mindre synlige sikkerhetstiltak. Dette kan for eksempel være vannspeil, gatemøbler og terrengbearbeiding, som også vil ha positive virkninger for byliv og bymiljø. Det indre perimeteret fastsettes ikke i reguleringsplanen.

Planer fram til 2034

Regjeringen besluttet i mai 2014 at regjeringkvartalet skal bygges opp mellom Akersgata og Møllergata, i tråd med Konsept øst fra konseptvalgutred-

ningen, og med en konsentrert utbygging for å få en god arealutnyttelse i det fremtidige regjeringkvartalet. Det ble besluttet at det nye regjeringkvartalet skal inkludere Statsministerens kontor og alle departementene unntatt Forsvarsdepartementet, samt Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. Det skal planlegges for 5700 arbeidsplasser i 2034 – i gamle og nye bygg. Arealnormen per ansatt er 23 kvadratmeter, inklusive fellesområder. Det er besluttet at den gamle Y-blokka skal rives.

– Det nye regjeringkvartalet skal være en åpen og levende del av byen, og vi tar med oss historien inn i et fremtidsrettet og moderne kvartal. Vi legger til rette for moderne, effektive og sikre kunnskapsarbeidsplasser, sa kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner da departementet vedtok reguleringsplanen 10. februar.

Statsbygg får nå i oppdrag å gjennomføre plan- og designkonkurranse for regjeringkvartalet.

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner og departementet vedtok 10. februar reguleringsplanen for det nye regjeringskvartalet. Her fra da Sanner i april åpnet en utstilling med ulike forslag til hvordan regjeringskvartalet kan utvikles. (Foto: Kommunal- og moderniseringsdepartementet).

– Konkurransen skal gi oss forslag som møter de ulike kravene til det nye regjeringskvartalet, blant annet gode og fremtidsrettede arbeidsplasser, åpne og levende byrom og effektive og diskrete sikkerhetstiltak. Dette skal skje i samspill med de historiske byggene rundt, sier Sanner.

Ønsker eget kontor

I tiden som kommer skal dermed utforming av byggene og valg av de ulike kontorløsningene gjøres. I utgave nr. 5 i 2014 kunne Juristkontakt presentere hvilket syn juristene har på ulike deler av kontorløsningene. I en undersøkelse gjennomført av Juristforbundet kom det fram at et eventuelt åpen landskap ikke er uproblematisk for de ansatte i departementene.

93 prosent av juristene svarte i undersøkelsen at det viktigste for å gjøre en god jobb er tilrettelegging for konsentrasjonsarbeid. Det mente også de fleste ansatte tilknyttet andre arbeidstakerorganisasjoner i departementene. Juristene oppga at 65 prosent av dagen brukes til konsentrasjonsarbeid.

Og hele 95 prosent av juristene sier de foretrekker eget kontor fremfor å sitte i landskap.

– Svarene i undersøkelsen må tas på alvor. Det handler nok om at jurister og andre ofte jobber med konsen-

trasjonsarbeid, sa juristene Hanne Klægstad i Landbruks- og matdepartementet og Linda Lund i Klima- og miljødepartementet til Juristkontakt.

– Hvis man ikke legger tilstrekkelig til rette for konsentrasjonsarbeid er det grunn til å frykte et kvalitetstap, understreket de.

Tverrfaglig konkurranse

Etter at reguleringsplanen nå er vedtatt er plan- og designkonkurransen neste skritt. Dette er en tverrfaglig konkurranse om å utvikle arbeidsplasser, arkitektur, gode byrom og samspill med omliggende kvartaler. Sju tverrfaglige team er kvalifisert til konkurransen.

Reguleringsplanen, beskrivelse av rom- og funksjoner som departementene har behov for, og oppdragsbrevet gir rammene for arbeidet. Dette er de viktigste føringene:

- Kvartalet planlegges for 5 700 ansatte. Det skal bygges i størrelsesorden 100 000 kvadratmeter nybygg, og rehabiliteres/oppgraderes 40 000 kvadratmeter i eksisterende bygg. Arealnormen vil være 23 kvadratmeter per ansatt.
- G-blokken og Møllergata 19 oppgraderes/rehabiliteres, og H-blokken både rehabiliteres og bygges på.
- Arbeidsplassene skal være tilpasset moderne arbeidsformer og ulike

arbeidsoppgaver (aktivitetsbaserte arbeidsplasser).

- Hovedtyngden av ny bebyggelse legges i kvartalsstruktur mellom Grubbegata og Møllergata (felt B-E, se plantegning). Et nybygg legges nord for Høyblokken (felt A). Varierte og moderate volum og høyder skal bidra til at bygningene glir godt inn i omgivelsene og gir gode byrom.
- Høyblokken skal forbli høyeste bygning i regjeringskvartalet. De to øverste etasjene på Høyblokken blir revet, og fire nye bygges på. Det blir gjennomgang under Høyblokken slik bygget opprinnelig ble tegnet.
- En ny park over Ring 1 skal gi en grønn forbindelse mellom regjeringskvartalet og Trefoldighetskirken og Deichmann i nord, og mellom Akersgata i vest og Mariboes gate i øst.
- Hovedatkomst fra Akersgata skal understreke forbindelsen mellom regjeringskvartalet og andre viktige institusjoner i byen.
- En ny park og et nettverk av gang- og sykkelveier, bilfrie gater, plasser og torg etableres slik at gående og syklende kan ferdes fritt i området.
- Det opprettes en sikringssone rundt kvartalet. Ring 1 senkes. Rampene til Akersgata og Møllergata fjernes. En ny forbindelse nordover fra Ring 1 blir via Keyzers gate.

I 2015 ble 22. juli-senteret etablert i første etasje i Høyblokken, der første del av angrepet 22. juli 2011 skjedde. I plan- og designkonkurransen skal deltakerne foreslå permanent plassering av 22. juli-senteret. Det er ønskelig at dette er helt, eller delvis, i eller i tilknytning til første etasje i Høyblokken, eventuelt et annet sted i det nye regjeringskvartalet. Deltakerne skal også foreslå hvordan kunstverkene til Picasso kan plasseres eller integreres i nye regjeringsbygg.

Flere påtalejurister samles i større økoteam

Inspeksjon viser at mye kan gjøres for å effektivisere kampen mot hvitsnippkriminelle

Ved å slå sammen økoteamene i landets tidligere 27 politidistrikter til slagferdige enheter i dagens 12 politidistrikter håper politiet på en mer effektiv bekjempelse av både miljø- og økonomisk kriminalitet. Juristkontakt har fått tilgang til en inspeksjonsrapport gjort av Oslo statsadvokatembeter i Øst politidistrikt som tar «puls» på økoteamenes utfordringer.

Tekst: Tore Letvik

Tidligere Romerike, Østfold og Follo politidistrikt ble fra 1. januar 2016 slått sammen til det nye Øst politidistrikt, og har nå én politimester, Jon Steven Hasseldal. Det driftes imidlertid fortsatt i utgangspunktet som tre politidistrikter, og har tre økoteam som hver for seg straffesaksbehandler saker uavhengig av hverandre.

Tall Juristkontakt har innhentet viser at økoteamene har blitt styrket i antall påtalejurister de siste fire årene. En arbeidsgruppe nedsatt av Politidirektoratet og Riksadvokaten kartla i 2012 økoteamene som et ledd i Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet. Økningen av påtalejuristene i det som nå er Øst politidistrikt fremgår når vi sammenligner tallene fra 2012 med tall fra Oslo statsadvokatembeters inspeksjonsrapport fra oktober 2016.

Økoteamet på Romerike har blitt utvidet fra to til tre påtalejurister

mens Økoteamet i Østfold har blitt utvidet fra to til fire. Økoteamet i tidligere Follo politidistrikt hadde én jurist på heltid, og en i 50 % stilling men består – ifølge statsadvokatenes inspeksjonsrapport nå av tre påtalejurister.

Etter planen skal økoteamene i Øst politidistrikt slås sammen, noe som trolig vil skje i løpet av året. Hvis dagens bemanning beholdes vil det nye teamet ved en samlokalisering bestå av hele 10 påtalejurister. I tillegg kommer et stort antall politietterforskere, politirevisorer, miljøkoordinatorer og bistandsrevisorer fra Skatt Øst.

Etterforskningsplaner

Etter å ha innsisert de tre økoteamene i Øst politidistrikt består Oslo statsadvokatadvokatembeters oppsummering både av ris og ros.

«Etter vårt syn fungerer flere sider ved straffesaksbehandlingen i økotea-

Statsadvokat Olav Helge Thue er fagansvarlig for inspeksjonene. (Foto: Mimsy Møller / Samfoto)

mene godt. Med forholdsvis begrensede ressurser har Øst politidistrikt klart å opprettholde en stor produksjon, og særlig gjelder dette teamet i Østfold», skriver statsadvokatene som imidlertid gir signaler om at det er et klart forbedringspotensial.»

«Statsadvokatene har merket seg at de tre økoteamene i dag i meget begrenset grad bruker etterforskningsplaner, og at dette synes å være forbeholdt de store sakene. Vi mener økoteamene ville være tjent med å bruke etterforskningsplaner i alle saker. Dette vil gjelde i enda større grad når tre etterforsknings- og påtalekulturer skal bli én. Statsadvokaten vil ved fremtidige inspeksjoner ha etterforskningsplaner som et punkt på agendaen», heter det i rapporten fra statsadvokatene som også uttrykker at de er «noe bekymret for avdelingenes manglende oversikt og kontroll med restansene. Dette gjelder særlig teamet på

Romerike. Statsadvokaten understreker viktigheten av at politidistriktet utarbeider gode rutiner og systemer for porteføljekontroll. Mangelfull kontroll og oversikt kan ikke begrunnes med begrensede ressurser og underbemanning», skriver Oslo statsadvokatembeter. De bemerker også politidistriktets forsøk på å gå etter økokrinnelless penger og eiendeler.

«Når det gjelder inndragning og saksbehandlingstid, ser vi noe varierende resultater. Politidistriktet synes å ha oppmerksomhet rettet mot inndragning i initialfasen og i enkelte saker synes dette å ha gitt resultater», heter det i rapporten.

– Forventer styrking

I sin sluttkommentar til inspeksjonen av økoteamene ved Øst politidistrikt uttrykker Oslo statsadvokater en klar forventning til forsterket innsats når de tre økoteamene blir ett.

«Som nevnt har statsadvokaten merket seg at flere sider ved straffesaksbehandlingen synes å fungere godt. Ved utforming av det nye økoteamet er statsadvokatene opptatt av at en ivaretar og videreutvikler de mange kvalitetene som i dag er i økoteamene. Nå som det nye økoteamet er i støpeskjeen, viser vi til at integrert påtale og samlokalisering bør være ett av flere viktige momenter ved valg av modell. Statsadvokatene i Oslo forventer at Øst politidistrikt ved Nærpolitireformen organiserer seg slik at kriminalitetsbekjempelsen av økonomisk blir reelt styrket».

Oslo statsadvokatembeter har inspeksjonsansvar for to politidistrikter, Oslo pd og Øst pd. Førstestatsadvokat Olav Helge Thue ved Oslo statsadvokatembeter er fagansvarlig for inspeksjonene.

– Iløpet av 2016 har vi hatt inspeksjoner på alle påtale- og etterforsk-

ningsgrupper i disse politidistriktene. I Oslo har vi innsisert 15 enheter og i Øst har vi innsisert 6 enheter. Det er skrevet inspeksjonsrapporter etter samtlige inspeksjoner. Inspeksjonene blir fulgt opp med et brev til politimestrene, skriver Thue i en epost.

Han kan fortelle at Oslo statsadvokatembeter nå er i gang med sammenfatte inntrykkene fra samtlige inspeksjoner.

– Vi har nå sendt brev til politimesteren der vi spør om det er gjort til tak i forhold til våre anbefalinger og påpekninger, og eventuelt hvilke tiltak som er iverksatt, med svarfrist i løpet av mars måned.

– Vet du når de nye økoteamene skal være på plass og operative?

– Svaret er nei, men vi forutsetter at organisasjonen er på plass i løpet av 2017.

– Har du noen generelle synspunkter på viktigheten av integrert påtale og samlokalisering av økoteamene i de nye politidistriktene når de har sine nye økoteam på plass?

– Norsk politi og påtalemyndigheten i politiet er bygget opp rundt ideen om at integrert påtale i politiet er både praktisk, effektivt og at det representerer en rettssikkerhetsgaranti. Øst politidistrikt er midt i en omfattende omorganiseringsprosess (nærpolitireformen) Vi verken kan eller ønsker å blande oss inn i den prosessen som nå pågår om organisering av politidistriktene. I forlengelsen av dette må vi understreke at integrert påtale ikke nødvendigvis betyr samlokalisering.

// **Saker innen økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet er krevende å etterforske og irtetteføre**

– Vil det kunne gjøre det enklere for Oslo statsadvokatembeter å kunne innsisere og å veilede økoteamene i bekjempelsen av økonomisk kriminalitet og alvorlig miljøkriminalitet?

– En felles organisering vil gjøre det enklere for vår inspeksjonsvirksomhet fordi vi får ett politidistrikt med én ledelse å forholde oss til i motsetning til tre som det var tidligere.

Juristkontakt sendte epost til politimester i Øst politidistrikt Jon Steven Hasseldal og til fungerende leder for retts- og påtale, Jens Elsebutangen, med spørsmål om bemanningen og lokaliseringen av det nye økoteamet, og ba om kommentar til innholdet av inspeksjonsrapporten. Epostene er bekreftet mottatt, men ikke besvart.

Rom for tilpasninger

I en epost til Juristkontakt påpeker Politidirektoratet (POD) at direktoratet har gitt rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikter i forbindelse med gjennomføring av Nærpolitireformen.

«En av de funksjonene som skal implementeres er etterforskning av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, og funksjonen skal implementeres etter lokalt utarbeidet plan. Prosessene knyttet til den nærmere organisering av ØKO-teamene foregår lokalt. Organisatorisk skal ØKO-teamene samles i de nye distriktene. Fysisk skal ØKO-teamene som hovedregel samlokaliseres. Likevel bør distriktene ta hensyn til allerede velfungerende ordninger. Der det er hensiktsmessig ut ifra forhold i politi-

distriktet, kan funksjonen ha underliggende funksjoner lokalt plassert andre steder i politidistriktet. Det er således rom i reformen for individuelle tilpasninger i politidistriktene», skriver POD i sin orientering.

Direktoratet fortsetter:

«Bekjempelse av profittmotivert kriminalitet er et av flere fokusområder, noe som må gjenspeiles i distriktenes disponering av tildelte midler. Vurderinger knyttet til antall påtalejurister som skal være knyttet til ØKO-teamene må foretas fortløpende i de enkelte politidistrikt. Saker innen økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet er krevende å etterforske og irtetteføre, og krever robuste fagmiljøer som består over tid. Politidirektoratene har en sentral rolle i ØKO-teamene som leder av etterforskningen i de enkelte straffesaker. Politidirektater dedikert og særskilt avgitt til fagfeltet er derfor avgjørende for å ivareta effektivitet, kvalitet, resultatoppnåelse og rettssikkerhet. Dette bør tas hensyn til i vurderingen av antall påtalejurister», understreker Politidirektoratet, som også har synspunkter på effekten av sammenslåing.

«Ved å samle ØKO-teamene i større enheter vil distriktene ventelig kunne håndtere større straffesaker, samtidig som man kan ha en jevn etterforskning og irtetteføring av mindre saker. Videre forventes ØKO-teamene å bli mindre sårbare. Større enheter vil gi mulighet til å bygge opp ytterligere hensiktsmessig spesialistkompetanse innen økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. Dette er viktig for at politiet enklere skal kunne følge kriminalitetsutviklingen, samtidig som det vil sørge for en høy kvalitet på etterforskningen.

Som et ledd i etterforskningsløftet skal det etableres en fagforvaltningsstruktur. Økokrims rolle vil bli nærmere avklart i denne forbindelse. Videre vil den kommende særorganutredningen ha betydning for Økokrims rolle i forhold til politidistriktene, skriver Politidirektoratet.

Nye og aktuelle fagtilbud – meld deg på!

Diverse kurs

Hvitvasking – praktisk gjennomføring av regelverket i advokatvirksomhet	25. APR.
Writing Modern Legal English	3. APR.

Arbeidsrett

Det årlige arbeidsrettskurset, Bergen	9.–10. MAR.
---------------------------------------	-------------

Alternativ tvisteløsning

Forhandlingskurs på Harvard-campus – Workshop	26.–28. JUN.
Forhandlingskurs på Harvard-campus – Advanced	29.–30. JUN.

Asyl- og utlendingsrett

Det årlige kurset i asyl- og utlendingsrett	24. APR.
---	----------

Bank, finansiering og valuta

Finansdagen	15. MAR.
-------------	----------

Barnerett

Det årlige barnerettskurset	30.–31. MAR.
-----------------------------	--------------

Bolig- og eiendomsrett

Ny eierseksjonslov – de viktigste endringene (Oslo)	27. MAR.
Ny eierseksjonslov – de viktigste endringene (Bergen)	28. MAR.
Ny eierseksjonslov – de viktigste endringene (Trondheim)	29. MAR.

Byggekontrakter og entrepriserett

Entreprisedagen	26. APR.
-----------------	----------

Compliance

Complianceutdanningen	29. MAR–15. JUN.
-----------------------	------------------

Energi- og miljørett

Det årlige kurset i energi- og miljørett	7.–8. MAR.
--	------------

Erstatningsrett

Erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett	23. MAR.
Fagforum i personskadeerstatning	5. APR.–29. NOV.
Personskadeerstatning	3.–4. MAI

Etikk

Fifty ways to lose your licence	27. APR.
---------------------------------	----------

E-kurs

Endringene i byggesaksdelen av pbl. og byggesaksforskriften (SAK)	
Reglene om offentlig støtte – en 360 graders innføring	
Årsakskrav i trygden – hovedlinjer og utvalgte emner	
Nedbemanning	
Ny personvernforordning	
Lojalitet i kontraktsforhold	
Ekspropriasjonsretten i et nøtteskall	
Pensjon – viktige ting å huske på	
Obligasjonsretten på 2 x 45 minutter	
Vederlagskrav i ekteskap og samboerforhold	
Den gode prosess – advokatenes ansvar med sivile rettsaker	
Ansvar for overvannskader på fast eiendom	
Opprettelse av testament – feller og gode råd	
Nytt i ny straffelov	
Utbyggingsavtaler	

Forvaltningsrett og statsrett

Offentleglova	21. MAR.
Habil eller inhabil?	26. APR.
Sentrale temaer i kommunalretten	11. MAI

Forhandlinger

Strategiske forhandlinger	26. APR.
---------------------------	----------

Konkurs

Beslagsrettens omfang ved konkurs og tvangsfullbyrdelse	4. APR.
Utleggstrekk – utlegg i lønnskrav m.v	3. MAI
Omstøtelse i konkurs	4. MAI
Det årlige konkursrettskurset i Kristiansand	8.–9. JUN.

Konkurranserett

Det årlige statsstøttekurset	23.–24. MAR.
------------------------------	--------------

Kontraktsrett

Drafting and Negotiation International Contracts	22.–23. MAR.
Drafting contracts in English	4. APR.

Ledelse

Fagforum i ledelse	6. APR.–31. AUG.
--------------------	------------------

Offentlige anskaffelser

Det årlige kurset i offentlige anskaffelser	3.–4. MAI
---	-----------

Opphavsrett

Det årlige opphavsrettskurset	9.–10. MAR.
-------------------------------	-------------

Personvern

Personvern i praksis – reprisekurs	10. MAI
------------------------------------	---------

Regelteknikk

Praktisk regelteknikk	1.–2. MAR.
Praktisk regelteknikk	7.–8. JUN.
Regelteknikk – gjennomføring av EU/EØS forordninger og direktiver	9. JUN.

Regnskap og økonomi

Økonomiforståelse	9.–10. MAR.
Fordypningskurs i økonomi	4.–5. MAI

Selskapsrett

Frokostkurs om ansattes medeierskap i aksjeselskaper	2. MAR.
--	---------

Sivilprosess

Avhør av parter og vitner	13.–14. MAR.
Argumentasjon og prosedyreteknikk	24. APR.
Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett	8. MAI

Shipping og offshore

International Shipping – Relations and Negotiation	
Relations and Negotiation (London)	26.–28. APR.

Skjønns-, ekspropriasjons- og vassdragsrett

Det årlige ekspropriasjonsrettskurset	28.–29. MAR.
---------------------------------------	--------------

Tvangsfullbyrdelse og inkasso

Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse	3. MAI
--	--------

Påmelding og program: **jus.no**

Studenter møtes i tøffe forhandlinger

I slutten av mars møtes studentene ved De juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø for å knive om tittelen som jusstudentenes beste forhandlere. Dette er tredje gangen ELSA Norge arrangerer den nasjonale forhandlingskonkurransen.

ELSAs, The European Law Students Association, internasjonale forhandlingskonkurranse går av stabelen sommeren 2017. Det norske laget har danket ut mange av konkurrentene de foregående årene. I fjor kom laget fra Oslo på en solid fjerdeplass i den internasjonale konkurransen.

Den norske vinneren som skal delta vil kåres i Oslo 21.-23. mars 2017 med ELSA Norge som arrangør sammen med Juristforbundet og advokatfirmaet Arntzen de Besche.

– Som fremtidige jurister og advokater kommer vi til å jobbe mye med forhandlinger. Likevel har vi gjennom studiet få praktiske muligheter til å utvikle våre forhandlingsevner. Denne konkurransen er derfor en viktig læringsarena, sier Cecilia Vinje Hagland i ELSA Norge.

– Mange studenter er ikke klar over at yrket som jurist innebærer mer enn bare hovedforhandlinger i domstolene. Det er derfor viktig at studentene får en arena hvor de kan utvikle sine evner i liknende forhandlingssituasjoner som man møter i det praktiske arbeidslivet. Konkurransen viser at mange av problemene Peder Ås og Marte Kirkerud opplever kan løses på flere arenaer, sier Hagland.

– Det er viktig at studentene får en arena hvor de kan utvikle sine evner i liknende forhandlingssituasjoner som man møter i det praktiske arbeidslivet, sier Cecilia Vinje Hagland i ELSA Norge.

Konkurransereglene

Deltakerne får en uke til forberedelser etter at konkurranse-casen er offentliggjort. Dokumentet de mottar inneholder en del med felles informasjon og en del med konfidensiell informasjon tilhørende sin part. Denne modellen krever at studentene må jobbe selvstendig, systematisk og kreativt med å bygge opp sin forhandlingsstrategi.

– I konkurransen møtes lagene som to parter som skal forhandle seg

frem til en avtale. Forhandlingene varer i 60 minutter og foregår på engelsk. Dette vil gi studentene en viktig erfaring med hensyn til hvordan forhandlinger foregår i arbeidslivet, forteller Cecilia Vinje Hagland.

Et dommerpanel vil vurdere prestasjonene og gi tilbakemeldinger til deltakerne.

– Dommerpanelet er en kombinasjon av dyktige og erfarne profiler fra juss, politikk og næringsliv, sier hun.

JURIST
FORBUNDET

Foto: Bente Skjelland

Kurs for tillitsvalgte

Tillitsvalgtkonferansen 2017

Sommerkonferanse for Juristforbundets tillitsvalgte – Farris Bad, Larvik.
Årets tema: "Varsling, kritikk og svikt – har vi en handlingsplikt?"

Målgruppe: **Erfarne tillitsvalgte i alle sektorer**

Fra: **1. juni 2017**

Til: **2. juni 2017**

Sted: **Farris Bad, Larvik**

Kursnummer: **2017650**

Påmeldingsfrist: **30. mars**

Arbeidsmiljølovens varslingsregler

Advokat Anne Marie Due Lund, Advokatfirma Hjordt

Har vi et klima for kritikk- samfunnsmessige, rettslige og organisatoriske utfordringer

Jurist og skribent Kai Sibbern, leder, Norsk PENs varslergruppe

Varsling – utvalgte tema

Nestleder Kjetil Rekdal, Politiforbundet

Advokat Arild Jebens, Juristforbundet

Advokat Kjersti Hatlestad, Spekter

Motivasjon: om det å skape suksess sammen.
Prestasjonskultur, teamwork og inspirasjon.

Ledelse i et omstillingsperspektiv

Professor Jan Kjetil Arnulf, Handelshøyskolen BI

Selvledelse og utvikling

– hvordan ivareta dette når alt er i forandring?

Forfatter og redaktør Magne Lerø, Ukeavisen Ledelse

Aktuelt tema: er samfunnet blitt for regelstyrt,

mister vi rom for det politiske skjønn på veien?

Stortingspolitiker og tidligere justisminister Anders Amundsen

Fullt program på www.juristforbundet.no

Deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Det settes opp egen buss fra og til Oslo. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte for dem som ikke kommer fra eller via Oslo.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: Solveig Dahl Kongsvik | sdk@juristforbundet.no | 915 55 268

Gir lyd til juristers hverdag via podcast

Fra studieproblematikk til juss i jobb og dagligliv

Hvilke erfaringer har norske jurister fra studietiden? Hvordan opplever de sin hverdag i ulike stillinger som jurister? Nå tar to av jussens utøvere fram mikrofonen for å la ferske og erfarne jurister fortelle om sine opplevelser. Presentasjonen skjer ved hjelp av de siste årenes moderne og populære medium; podcast.

Tekst og foto: Tore Letvik

En pc og en mikrofon. Og brennende nysgjerrighet på hva andre har opplevd. Det er hva Nazneen P. Soltvedt og Ida Thorsrud trenger for å kunne la jurister dele sine erfaringer med andre. Ja, også et sted å publisere da, gjennom Itunes.

– Jusstudiet er et interessant og tungt studie som mange er stolte av. Både jeg og Ida har kjent på karakterpresset under studiet og stress tilknyttet søk om arbeidsplass etter studiet. Vi har også like erfaringer når det gjelder å

nå opp til forventningene til blant andre familie, medstudenter og forelesere, sier Soltvedt til Juristkontakt.

Vi møter de to utenfor Universitetet i Oslo.

– Under hele studiet forbereder man seg på å bli voksen, altså å komme seg ut i arbeidslivet. Vi fikk dermed en ide om å lage en podcast om nettopp det å bli voksen. Her intervjuer vi våre venner som har studert juss og som arbeider i forskjellige sektorer og juridiske stillinger. Både i privat og offentlig sektor, sier de to.

I hver podcast-episode skal de introduserer en ny person med ny stilling og ny arbeidsplass som forteller om sine erfaringer og hvordan vedkommende hadde det under studiet.

– Videre gis det en introduksjon om arbeidsplassen og tips til hvordan en kan søke. Det gis også gode råd som jusstudenter kan dra nytte av, hva gjelder intervju, cv og søknad, sier Soltvedt. Entusiasmen er tydelig og klar.

– Vi synes selvfølgelig at dette er et utrolig interessant og meget aktuelt tema. Vi har lest om et usunt karakterpress, men også erfart og hørt hvordan det sosiale livet og samholdet på jussen gjør at en lettere kommer igjennom studiet. Både aktiviteter og valgfag som Jurk og Jussbuss, sier Soltvedt og Thorsrud.

Varierte temaer

Soltvedt ble ferdig med jusstudiet i november 2014 og har siden da arbeidet hos namsmannen i Oslo. Ida Thorsrud arbeider hos Kirkerådet.

– Sammen skal vi utarbeide cirka 10-12 episoder, og podcasten heter #Voksen, sier de to som allerede har spilt inn fire episoder.

– Det gjør at vi ligger på pluss-siden når episodene slippes ut hver torsdag. Podcasten er gratis og blir lansert på Itunes, sier Soltvedt.

Hun forteller at oppbyggingen av episoden er som følger:

– Den varer i max. 45 min, men kan variere ut fra emne og person som bli intervjuet. Intervjuet i seg selv varer i ca. 20 min. Resten av tiden brukes på introduksjon som er en samtale mellom meg og Ida om forskjellige temaer.

Eksempler på temaer er hvordan det er å være ny på jobb, hvordan snakke om lønn med arbeidsgiver eller nerver før eksamen.

– Dette er en ny måte vi håper å nå ut til studentene og andre jurister på, og vi håper selvfølgelig at mange hører på podcastene og at de som ønsker å fortelle andre om sine opplevelser som jurist tar kontakt, sier de to som la ut sin første podcast den 23. februar.

Nazneen P. Soltvedt (t.v.)
og Ida Thorsrud ønsker
å ta opp mange ulike
temaer i podcasten.

Helsedirektoratet foreslår å opprette rettspsykiatriske institutter ved universitetene

En ny organisering av rettspsykiatrien skal sikre retts-Norge tilgang til sakkyndig kompetanse av høy kvalitet. Helsedirektoratet foreslår at det etableres ett eller flere rettspsykiatriske institutter eller sentra ved universitetene, og en Nasjonal koordineringsenhet for rettspsykiatrisk sakkyndighet på Brøset, tidligere Reitgjerdet, i Trondheim.

Tekst: Tore Letvik

Rettspsykiatrien i Norge har i flere år blitt utsatt for hard kritikk, blant annet for å bære preg av «privat entreprise», å lide av mangel på krav til fagkunnskap og for å være en praksis uten akademisk tilknytning. Historier om psykiatere som har gjort judisielle observasjoner av siktede personer på tilfeldige valgte steder som benker i parker og for anledningen innleide hotellrom, har bidratt til å gi deler av rettspsykiatrien et ikke altfor seriøst rykte.

Den store endringen som nå skjer kommer ikke minst i kjølvannet av

den sterke kritikken etter motstridene rettspsykiatriske erklæringer i 22. juli-rettsaken.

En av dem som har kritisert rettspsykiatrien her til lands er psykiatriprofessor ved det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo, Ulrik Fredrik Malt. I en kronikk i Aftenposten i 2014 fremhevet han blant annet at det rådet mangel på krav til fagkunnskap innen rettspsykiatrien.

Juristkontakt omtalte i nr. 2 i 2015 et prøveprosjekt som nå har brøytet vei for å få etablert et system der dommere, påtalejurister og forsvarere gis bedre grunnlag for å vurdere forbryters sinnstilstand og skyldvne. Kompetansesenteret for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri på Brøset, St. Olav igangsatte høsten 2014 en «Midlertidig Rettspsykiatrisk Enhet» (MRE), med nedslagsfelt i Helse Midt-Norge RHF og Helse Nord RHF.

Rask tilgang til sakkyndige med på forhånd kvalitetssikret kompetanse er ett av stikkordene for prosjektets suksess. Mens det tidligere var tidkrevende og svært tilfeldig hvilken sakkyndig som var tilgjengelig, og det ofte var noen få som ble brukt gang etter gang, sørget MRE for at påtalemyndigheten hadde kun ett sted å henvende seg når det skulle innhentes sakkyndige til prejudisielle eller judisielle observasjoner. Ett telefonnummer å

forholde seg til og en 24-timers vaktordning. Proveprosjektet har vist at rekvisisjonsordningen fører til hurtig og effektiv tildeling av sakkyndige. For eksempel ble hasteoppdrag for prejudisielle observasjoner løst innen 30 minutter eller mindre.

Proveprosjektet har nå endt opp i en rapport med flere konkrete forslag som vil reformere psykiatrien her i landet.

Nasjonal enhet

I rapporten foreslås det å etablere en nasjonal koordineringsenhet for rettspsykiatriske sakkyndighet, etter modell av Midlertidig rettspsykiatrisk enhet (MRE), som en landsdekkende ordning. Enheten skal ha ansvar for prosedyren for rekvirering av sakkyndige til påtalemyndigheten og lokaliseres i første omgang til Brøset, St. Olav HF, hvor prøveprosjektet har pågått.

I rapporten foreslås det blant annet at den nasjonale koordineringsenheten bør:

- Ha ansvar for den nasjonale oversikten over sakkyndige. Oversikten må alltid være oppdatert og nyrekruttering vektlegges. Det bør innføres en tilpasset mester-svenn ordning.
- Være den operative enheten i forhold til rekvirentene, inklusiv vaktordning og servicefunksjoner.

Førstestatsadvokat Bjørn K. Soknes (t.v.) og de to lederne for pilotprosjektet, professor i rettspsykologi ved NTNU Kirsten Rasmussen og seksjonssjef ved avdeling Brøset, psykologspesialist Emmanuel Revis. (Foto: Tore Letvik)

- Ha det løpende ansvar for rekvireringsordningen, utvikling av systemet for mottak og besvarelse av rekvisisjoner fra påtalemyndighet, samt føre statistikk og rapportering
- Tilby lokaler på kompetansesenteret for gjennomføring av samtaler og testing som er sikkerhetsmessig forsvarlig, også på ettermiddagen og i helger.
- Samarbeide med de andre regionale kompetansesentrene om undervisning, fagutvikling og forskning, videre utvikling av fagområdet rettspsykiatri, mm.
- Utvikle standarder/retningslinjer råd og veiledning om bl.a. valg av testverktøy.

Strengere krav

For å sikre sakkyndiges utdanning, kompetanse og klinisk praksis anbefaler Helsedirektoratet også at det innføres spesifiserte utdanningskrav for spesialister som skal gjøre sakkyndige oppdrag i henhold til strafferettens utilregnelighetsregler.

Det skal blant annet være krav om norsk autorisasjon som lege eller psykolog – godkjent spesialitet i psykiatri, barne- og ungdomspsykiatri, voksenpsykologi, barne- og ungdomspsykologi, nevropsykologi – godkjente kursserier og krav til innholdet i spesialistens hovedstilling. Pensjonister som ellers fyller kravene kan gjøre tjeneste som sakkyndige i tre år etter pensjonering fra hovedstilling

Helsedirektoratet anbefaler også at det sikres lokaler til bruk for sakkyndiges samtaler og testing av observanden. Både for å få en mer enhetlig tilnærming til den psykiatriske undersøkelsen, samt faglig forsvarlig sikkerhet, heter det i forslaget, som peker på at videreføring eller utvidelse av en slik ordning reiser flere spørsmål av prinsipiell, juridisk og praktisk art.

«Disse bør utredes nærmere, i tillegg til spørsmålet om flere lokasjoner og geografisk spredning», skriver direktoratet som anbefaler at de sakkyndige vurderer behov for innleggelse etter strpl §167, judisiell døgnobservasjon av

en antatt gjerningsperson. Økt bruk av strpl §167 av de kompliserte tilfellene vil sikre kvaliteten på sakkyndighetserklæringene, samt ivareta observandens rettssikkerhet, skriver Helsedirektoratet.

Pilotprosjektet har også utarbeidet fire modeller for hvordan akademisk forankring kan utvikles i framtiden. Helsedirektoratet mener modellene må inngå i et eventuelt framtidig arbeid for hvordan en akademisk tilknytning kan styrkes. Modellene er:

- Opprettelse av ett eller flere institutter (sentra) for rettspsykiatri ved universitetene
- Sterkere universitetstilknytning av dagens kompetansesentra gjennom bistillinger
- Oppgradering og styrking av kompetansesentrene for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri
- Opprettelse av et virtuelt institutt basert på avtaler mellom SIFER (Sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri – Nasjonalt kompetansenettverk) og flere universitetsinstitutter. ►

– Betyrsggende at det foregår en kvalitetssikring

En av landets psykiatere med lengst erfaring innen rettspsykiatri, Randi Rosenqvist, har i årevis etterlyst bedre organisering.

– Jeg veldig positiv til rapporten om prøveprosjektet. Den sekretariatsfunksjonen som man har opprettet i Trondheim fungerer svært bra og bør utvides til å gjelde hele landet. I og med at all kommunikasjon foregår per telefon eller elektronisk, er det ingen grunn til å lage flere slike sekretariater. Dette er en funksjon som brukere av rettspsykiatriske tjenester i alle år har ønsket seg, og det er betryggende at det foregår en kvalitetssikring av de privatpraktiserende sakkyndiges formelle kompetanse, skriver Rosenqvist i en epost til Juristkontakt.

Hun sier at hun mange år har beklaget at hverken Justisdepartementet eller Helsedepartementet har sett at de har hatt et ansvar når det gjelder å organisere og produsere rettspsykiatriske tjenester.

– Dette i motsetning til rettspatologi, rettstoksikologi og rettsgenetikk som er offentlig forankret, understreker Rosenqvist som fortsetter:

– Når det gjelder opprettelsen av rettspsykiatrisk institutt, så er dette mer komplisert. Vi har hatt kompetansesentra for sikkerhetspsykiatri, fengselspsykiatri og rettspsykiatri (SIFER) i Oslo, Bergen og Trondheim i noe over 20-25 år. Ingen av disse enhetene har imidlertid fokusert mye på rettspsykiatri, sentrene har hatt mange oppgaver og få med rettspsykiatrisk kompetanse. Det er positivt

Randi Rosenqvist har lenge etterlyst bedre organisering av rettspsykiatrien i Norge. Her under ankesaken Anders Behring Breivik har anlagt mot staten. (Foto: Lise Åserud / NTB scanpix)

om man klarer å utvikle et «rettspsykiatrisk institutt» ved at de rettspsykiatriske kreftene ved disse tre stedene samarbeider ytterligere. Men dersom man virkelig vil ha en akademisk rettspsykiatri, må det nok friske penger inn. For å få et akademisk miljø er det ikke tilstrekkelig med en til to fagpersoner hvert sted, påpeker Rosenqvist.

Faglig kompetanse

Riksadvokatens mann i prøveprosjektets styringsgruppe, førstestatsadvokat Bjørn K. Soknes ved Trøndelag statsadvokatembeter, mener rettspsykiatrien samlet sett vil få en bedre struktur og er glad for at domstoler, påtalejurister og forsvarere nå får et

system hvor sakkyndiges kompetanse er kvalitetssikret, slik at observasjonene av siktede holder et høyt nivå.

– De fleste observasjonene holdt sikkert et helt ok nivå også tidligere, men det gjennomgående for observasjonene var at de bar preg av forskjellighet og tilfeldigheter og det var kanskje litt for lite kontroll på kompetansen, sier Soknes til Juristkontakt.

Soknes har et langt liv innen strafferetten bak seg, og sett mange ulike judisielle observasjoner av ulik art som utøvende aktor i retten, og som sjef for statsadvokatembetet i Trøndelag. Blant forslagene som nå er lagt fram, er mer bruk av tvangsinnleggelses for å

kunne gi mer treffsikre judisielle observasjoner.

– Dette er særlig viktig i saker med personer som er preget av en kombinasjon av både rus og psykiatri, som vi ser mer av. Dette er personer det kan være vanskelig å gjøre en god vurdering av uten at de blir innlagt på institusjoner for å bli rusfrie før det gjennomføres en judisiell observasjon, sier Soknes.

Raskere

Prøveprosjektet har sikret et system hvor det føres en liste over personer med tilgjengelig kompetanse innenfor rettspsykiatri og psykologi. Når statsadvokatene ser at det kan være nødvendig med judisielle observasjoner av siktede og tar kontakt med Brøset, får de forslag på fire navn på rettspsykiatere med på forhånd godkjente kvalifikasjoner.

– Aktor og forsvarer plukker da ut til sammen to av dem vi ønsker, og vi kan ta det for gitt at de sakkyndige har den nødvendige kompetansen. Vi kombinerer gjerne også psykiater og psykolog, sier Soknes som forteller at prosessen med å finne rettspsykiatrisk sakkyndige, i motsetning til tidligere, nå går mye raskere.

– Dette er en ordning som går på tredje året i vår del av landet. At det nå foreslås å bli landsdekkende ser vi på som veldig positivt. Vi som har vært med på prøveprosjektet kan i hvert fall si at vi ikke vil tilbake til det som var, sier Soknes.

Førstestatsadvokaten mener forslag om en styrket akademisk forankring er positivt og håper utviklingen videre vil kunne føre til en mest mulig korrekt formidling av undersøkelser, resultater og metoder inn til domstolen.

– Det er her to fag som møtes – jussen på den ene siden og psykiatrien og psykologien på den andre, og det er mye som må forklares. Gjennom mer kursing, som rapporten også omtaler, såkalte b-kurs, og c-kurs, er det et håp om at man også bedre kan klare å skrive og å formidle de sakkyndiges

Vi som har vært med på prøveprosjektet kan i hvert fall si at vi ikke vil tilbake til det som var

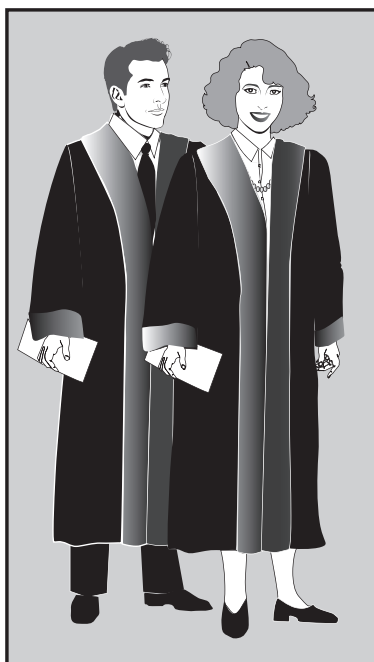
konklusjoner inn til de som skal være med på å avgjøre saken, noe som jo er uhyre viktig for å få et riktigst mulig utfall for alle parter, sier Soknes.

Dialog om implementering

Juristkontakt har bedt både Helsedirektoratet, Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet om en kommentar til rapporten og forslagene. Direktoratet og Helsedepartementet meldte tilbake at Juristdepartementet skulle påta seg å kommentere, og vi har fått følgende kommentar fra departementet via senior kommunikasjonsrådgiver, Andreas Bjørklund.

«Pilotprosjektet i rettspsykiatri prøves ut ved Kompetansesenteret for sikkerhets- fengsels- og rettspsykiatri på Brøset i Trondheim. Prosjektet startet opp i 2014, i utgangspunktet for to år. Prosjektet videreføres i sin nåværende form i 2017. Det er foretatt en evaluering som viser at prosjektet har gode resultater og som anbefaler en landsdekkende organisering av rettspsykiatrien etter modell av pilotprosjektet. Det overordnede målet med modellen er å bedre domstolenes og påtalemyndighetens tilgang til sakkyndighet av høy kvalitet. En effekt er blant annet at oppnevningprosessen er både raskere og enklere for rekvirentene.

Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet mottok prosjektets sluttrapport 8. desember 2016. Departementene samarbeider om oppfølgingen av prosjektet og er i dialog om nasjonal implementering av modellen.»

Norskproduserte og spesialtilpassede

- Dommer- og advokatklapper (Dame og herremodell)
- Protokollførerklapper

Kappene lages i førsteklasses materialer, og har helforet forstykke.

Kr. 4 400,-
eks. mva.
og frakt

Vevangveien 396, 6493 Lyngstad
Tlf.: 995 26 743
E-post: ernastorvik@gmail.com
www.pallansom.no

Tar over stafettpinnen som studentleder

Lars Sørensen overtar ledervvet i Juristforbundet-Student etter Mathilde Nerland Lie.

Lars Sørensen har overtatt som leder
for Juristforbundet-Student etter Mathilde Nerland Lie.
– Vi skal bli synligere og mer aktive ute på fakultetene,
sier Sørensen om satsingen framover.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Man gikk ikke så langt rent geografisk for å finne ny leder for jusstudentene i Juristforbundet – i likhet med Mathilde Nerland Lie, kommer også Lars Sørensen fra Vestvågøy i Lofoten. Lie er fra Leknes og Sørensen er fra Stamsund – et lite kvarters kjøretur unna. Men mens nylig avgått studentleder Lie studerer i Oslo, studerer Lars Sørensen i Tromsø – der han går på tredje avdeling.

– Det forrige styret har lagt et godt grunnlag for oss, skryter han av forgjengeren. – Og vi har mange planer framover. I handlingsplanen vår er det lagt vekt på økt synlighet, aktivitet og tilstedeværelse på hvert fakultet, sier Sørensen.

Det skal blant annet skje gjennom en omstrukturering av studentseksjonen, der det etableres fakultetsstyrer på hvert studiested. Disse skal bestå av de tillitsvalgte i tillegg til en arrangementsansvarlig og en rekrutteringsansvarlig.

– På den måten skal vi bli mer tilstedeværende i studiehverdagen på fakultetene. Målet er å styrke rekruttering og bedre kontinuiteten i studentseksjonens arbeid.

Styret ønsker også å nå studenter som tar en bachelor i rettsvitenskap. I dag er disse studentene representert ved at lederen for bachelorutvalget – et hittil ikke formelt etablert «underorgan» i studentseksjonen, har møte rett i studentseksjonen.

– Vi anerkjenner at nærmest samtlige på bachelorstudiene tar sikte på å gå over på master etter tre år. Disse utgjør en økende del av studentmassen. Vi ønsker å vedtektsfeste bachelorut-

valget, og ser på muligheten til å gi lederen, som har møterett i våre styremøter, en stemmerett, sier Sørensen.

Juristforbundmiljø

I det hele tatt skal aktivitetsnivået regi av Juristforbundet økes ute på fakultetene.

– Juristforbundet har ikke vært nok til stede. Nå skal vi jobbe for å inkludere studentene mer. Vi må være tilstede med både studentarrangementer og karriereskjemaer, for å nevne noe, sier den nye lederen.

– Vi ønsker å skape et «Juristforbundmiljø» på fakultetene, der studentene føler et eierskap og en tilhørighet til organisasjonen. Det er viktig at studentene ser verdien av å være medlem i en organisasjon som Juristforbundet.

// Nå skal vi jobbe for å inkludere studentene mer

Studentstyret vil også vise studentene mangfoldet i arbeidsmarkedet som jurist.

– Vi ønsker å være et aktivt bindeledd mellom studentene og arbeidslivet og vil også bruke de andre seksjonene i dette arbeidet. Og for at så mange som mulig forblir medlem i Juristforbundet også etter endt studie, skal vil jobbe med arrangementer som er spesielt rettet mot avgangsstudenter. Det betyr for eksempel at vi viser bredden av juristarbeidsplasser der

ute. Vi synes det er viktig å opplyse studentene om at det er utrolig mange spennende jobbmuligheter utenom de ti største advokatselskapene, sier han

Det kan også tenkes andre arrangementer som forbereder studentene på arbeidslivet.

– Vi ønsker å bruke bredden av juristene til foredrag og slike aktiviteter. På arbeidslivsdager og den typen arrangementer, er jo privat sektor svært godt representert. Blant annet ønsker vi å bruke foredragsholdere fra Juristforbundet-Stat og Juristforbundet-Kommune.

Han tror synliggjøring av bredden av juristjobber også kan dempe usunt karakterpress.

– Tidligere har vi samarbeidet med Juridisk studentutvalg (JSU) i deres kampanje mot negativt karakterpress.

Kontingent

Fra og med august innfører Juristforbundet studentkontingent. Jusstudentene har i en lengre periode ikke betalt noe for medlemskapet.

– Studentmedlemmer har tidligere betalt for medlemskapet, men studentkontingenten ble for noen år siden fjernet for å gi rekrutteringen en «boost». Vi ser samtidig at de utgjør en betydelig andel av Juristforbundets medlemmer, og de har akkurat de samme fordelene som ordinære medlemmer. Derfor er det rimelig at også studentene bidrar til fellesskapet. Men studentene vil fortsatt slippe veldig billig unna – studentkontingenten vil være drøye fem prosent av en ordinær kontingent, sier Lars Sørensen.

«Making a Murderer» advokater til Tromsø

25. mars kommer to amerikanske advokatprofiler kjent fra Netflix-dokumentaren «Making a Murderer» til Tromsø – og studentene jobber med å skaffe medlemmene rabatt og adgang til arrangementet, forteller

Lars Sørensen, leder i Juristforbundet-Student.

Det er de amerikanske forsvarsadvokatene Dean Strang og Jerry Buting som kommer, kjent etter å ha representert Steve Avery. Advokatene skal

belyse saken og dele sine erfaringer og opplevelser. Advokat Jens Johan Hjort, leder for Advokatforeningen, skal være moderator i samtalen, som foregår på Hotel The Edge.

Oppsummerer lokale lønnsforhandlinger

– Vi er fornøyde, men det er rom for forbedringer, sier fagsjef Rikke C. Ringsrød i Juristforbundet.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Etter det statlige hovedtariffoppgjøret i fjor vår ble det som tidligere omtalt i Juristkontakt inngått to ulike hovedtariffavtaler – en for Akademikernes medlemmer og en for medlemmer i LO, YS og Unio. Av den totale økonomiske rammen i oppgjøret, ble det i Akademikernes avtale avsatt 75 % av økonomien til lokale forhandlinger – og avtalen innebærer økt lokalt handlingsrom i den enkelte virksomhet slik Akademikerne og Juristforbundet har arbeidet for gjennom lang tid.

– Juristforbundets tillitsvalgte har fått større påvirkningsmulighet, men også et større ansvar for våre medlemmers lønnsutvikling, sier Rikke C. Ringsrød, fagsjef for lønns- og arbeidsvilkår i Juristforbundet.

Nå er resultatet av ny avtale og ny lokal forhandlingsmodell evaluert. Juristforbundet har i samarbeid med de øvrige Akademikerforeningene gjennomført en undersøkelse blant sine tillitsvalgte i statlig tariffområde. Undersøkelsen viser blant annet at:

- Det har vært et tett samarbeid mellom Akademikerforeningene både i forberedelsene til forhandlingene

- og underveis i forhandlingsløpet. Samarbeidet har vært viktig, ikke minst for å få oversikt over medlemmer og lønnsmasse.
- En del rapporterer at det var utfordrende å få oversikt over hvilke medlemmer det skulle forhandles på vegne av. Det skyldtes blant annet at foreningenes medlemslister ikke alltid var oppdaterte, listene fra arbeidsgiver var heller ikke alltid riktige, og noen medlemmer hadde dobbelt medlemskap. Avklaringer knyttet til inn- og utmeldingstidspunkt var også årsak til usikkerhet.

- Lønnsjusteringene ble gitt i form av kronetillegg, lønnstrinn og prosentvise tillegg. Om lag like mange svarer at det har vært benyttet kroner som lønnstrinn, noen færre på prosentvise tillegg. Det ser dessuten ut til at fjerning av toppene på lønsspenn og rammer har hatt betydning i denne forhandlingsrunden. Rundt 13 % svarer at dette har gitt bedre muligheter og større fleksibilitet for lønnsopprykk.
- Det er innrapportert svært få brudd i høstens forhandlinger. Enkelte virksomheter har hatt brudd på delegert

nivå, men har kommet til enighet på sentralt forhandlingsnivå.

- De tillitsvalgte er i stor grad fornøyd med høstens forhandlingsprosess. Mange gir uttrykk for at det er positivt at det kun er arbeidsgiver og Akademikerparter rundt forhandlingsbordet.

Opplæring

Rikke C. Ringsrød forteller at svært mange av Juristforbundets tillitsvalgte har deltatt på kurs og opplæring i ny hovedtariffavtale og lokale lønnsforhandlinger, både i regi av Juristforbundet og Akademikerne.

– Den formidable interessen har gjort at kjennskapen til den nye hovedtariffavtalen og forhandlingskompetanse for mange av våre tillitsvalgte var oppdatert, og ga et godt utgangspunkt for forhandlingene.

– Det gir også større handlefrihet og fleksibilitet at Akademikerne har egen pott som kun skal fordeles på egne medlemmer og som ikke må deles med medlemmer i LO, YS og Unio.

De tillitsvalgte har i de fleste tilfeller fått godskrevet all tid som er brukt

Rikke C. Ringsrød, fagsjef for lønns- og arbeidsvilkår i Juristforbundet.

i forbindelse med forhandlingene som arbeidstid.

– Til tross for mange positive erfaringer, er det selvsagt rom for forbedringer. Avklaringer knyttet til medlemsregistrering og utregning av lønnsmasse har vært krevende. Det har vært krevende å forholde seg til to lønnstabeller hvor lønnstrinnene har

Det gir større handlefrihet og fleksibilitet at Akademikerne har egen pott som kun skal fordeles på egne medlemmer

ulik verdi og man har måttet jobbe med å passe på at egne medlemmer ikke kommer dårligere ut enn medlemmer av de andre organisasjonene, samt de uorganiserte. Lokalt er det også viktig å få på plass en mer enhetlig og omforent lønnspolitikk. Dialogen med arbeidsgiver i forkant av forhandlingene kan bli bedre og det er viktig at man opererer som likeverdige parter i forhandlingene, sier hun.

Juristforbundet om veien videre – Skuffet over manglende konkretisering i ny utredning

Som en del av fjorårets hovedtariffoppgjør, inngikk Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Akademikerne en protokolltilførsel som slår fast at det skal gjennomføres et partsammensatt arbeid som skal fremme forslag til de nærmere detaljene i et nytt lønns- og forhandlingssystem.

Den partsammensatte arbeidsgruppens arbeid ble presentert i februar, i form av utredningen «Fremtidig lønns- og forhandlingssystem i staten». Juristforbundet synes ikke det som presenteres er konkret nok.

– Juristforbundet er skuffet over at det ikke er tydeligere konkretisering av hvordan lønns- og forhandlingssystemet skal videreutvikles, sier Rikke C. Ringsrød, fagsjef for lønns- og arbeidsvilkår i Juristforbundet.

– Vi mener at protokolltilførselen slår fast at dette skal gjøres, og at forslagene skulle implementeres i hovedtariffavtalen i mellomoppgjøret 2017. Nå vil det i større grad avgjøres i forhandlingene hvordan videreutvikling av det fremtidige lønns- og forhandlingssystemet vil være, sier hun.

Norsk forening for Miljørett

Vi inviterer til stiftelsesmøte for

Norsk forening for Miljørett

i Auditorium 14 i Domus Bibliotheca, Det juridiske fakultet i Oslo (Karl Johans gate 47).

tirsdag 21. mars kl. 16.30.

Formålet med foreningen er å fremme kunnskap og debatt om miljørettslige spørsmål, og alle med interesse for dette ønskes hjertelig velkommen.

I forlengelsen av stiftelsesmøtet blir det innledning og debatt om temaet «Ulv i Norge – hva er rett?». Innledere er professor Inge Lorange Backer og advokat Stein Erik Stinessen.

Informasjon om møtet med dagsorden og forslag til vedtekter finnes på foreningens facebook-side.

Påmelding sendes til benedikte.strom@miljodir.no innen utgangen av fredag 17. mars.

Vel møtt!

Forhandlet lønn lokalt etter den nye avtalen

Jurist Rachna Rohatgi Khan var i fjor høst hovedtillitsvalgt for Akademikerne i Integrering- og mangfoldsdirektoratet, og med under den første runden med forhandlinger etter ny avtale og ny forhandlingsmodell.

Det er nå to ulike Hovedtariffavtaler i staten – en for Akademikernes medlemmer og en for medlemmer i LO, YS og Unio – og det ble gjennomført lokale lønnsforhandlinger etter de nye hovedtariffavtalene i fjor høst. Jurist Rachna Rohatgi Khan var hovedtillitsvalgt for Akademikerne i Integrering- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) under forhandlingene og dermed med på den første runden med forhandlinger etter ny avtale og ny forhandlingsmodell. I dag er hun seniorrådgiver i Juristforbundet.

– En av de største endringene var blant annet at våre tillitsvalgte skulle fordele en relativ stor økonomisk pott til egne medlemmer, samt at de forhandlet alene med ledelsen og ikke sammen med de tillitsvalgte for LO, YS og Unio. Med en egen pott var det naturligvis også store forventninger i medlemsmassen, sier hun.

I forkant ble det gjennomført kurs i ny hovedtariffavtale og lokale lønnsforhandlinger i regi av både Juristforbundet og Akademikerne. Khan forteller at de tillitsvalgte satte av mye tid til forberedelse.

– Det var mange spørsmål som skulle besvares, og naturlig nok var det mange medlemmer som var opptatt av å ikke komme dårligere ut enn kolleger som hører til de andre organisasjonene.

Vil ha forklaring

Hennes erfaring er at de tillitsvalgte drivkraft er avgjørende for å få engasjerte medlemmer.

– Oppfordringen er å ufarliggjøre tillitsvalgtarbeidet gjennom åpenhet, dialog og involvering av alle medlemmer, sier Rachna Rohatgi Khan.

– Til tross for at de tillitsvalgte oppriktig er opptatt av medlemmenes interesser, er det medlemmer som ikke får fullt gjennomslag for sine lønnskrav. De reagerer naturlig nok med misnøye. De tillitsvalgte kan fort få skylden. Medlemmer vil gjerne ha en forklaring på hvorfor nettopp deres krav ikke ble imøtekommet eller bare delvis imøtekommet. Der står de tillitsvalgte med et forklaringsproblem da forhandlingene er taushetsbelagte. De kan ikke referere fra selve forhandlingene.

Hun forteller at de tillitsvalgte likevel kan gi en generell tilbakemelding om føringer og dessuten henvise til dialog med egen leder.

– Men de tillitsvalgte kan ikke gi den forklaringen medlemmer er mest opptatt av å få, som blant annet hvor de sto på prioriteringslisten blant egne medlemmer og hvor de sto på prioriteringslisten hos ledelsen, hvem som sa hva og hvem sin skyld det er at medlemmet ikke fikk gjennomslag for sitt krav, sier hun.

– Medlemmer kan til tider glemme at reelle forhandlinger er forhandlinger, at det ikke er slik at en part alltid får det akkurat som den ønsker etter sin prioriteringsliste, at det kan være en gi og ta-situasjon. Det er heller ikke slik at alle skjevheter nødvendigvis kan la seg utjevne med en gang, men at man må jobbe videre med det over tid, sier Khan.

Hun mener de tillitsvalgte derfor må ha en grundig evaluering i etterkant av forhandlingene og om nødvendig jobbe videre for å nå sine mål ved neste forhandlingsrunde.

Flere vil bidra

Men til tross for dette; forhandlingene i fjor høst førte med seg et positivt engasjement, ifølge Khan.

– Det var som om mange medlemmer ble vekket til live og plutselig forsto viktigheten av de tillitsvalgtes arbeid. Det er vel heller ikke så rart, når de ble klar over at de tillitsvalgte skulle fordele en så stor økonomisk pott mellom egne medlemmer. Engasjementet førte til at flere medlemmer satte seg inn i ny hovedtariffavtale, egen lønnspolitikk, ba om lønnsamtale med sin leder, fikk oppdatert sin stillingsbeskrivelse og skrev grundige lønnskrav. Mange medlemmer tok rett og slett større ansvar for sin egen utvikling enn tidligere, sier hun.

Ifølge Khan har behov for innsikt og påvirkning ført til at flere nå ønsker å bidra i tillitsvalgtarbeid. Hun er opptatt av at tillitsvalgte bør ta imot engasjementet med åpne armer og ha en åpenhet rundt rollen som tillitsvalgt, både med tanke på hva man gjør og hvordan man jobber – og hvorfor det er viktig at medlemmene engasjerer seg.

– Oppfordringen er å ufarliggjøre tillitsvalgtarbeidet gjennom åpenhet, dialog og involvering av alle medlemmer, sier hun.

Aspekter ved delingsøkonomien bekymrer

Delingsøkonomiutvalgets rapport tar for lett på vilkårene til de som driver næring mener både Akademikerne og LO. Hvordan skatt og moms skal innkreves er en annen grunn til bekymring.

Tekst: Caroline Svendsen

– Jeg har vært opptatt av å ivareta sentrale aspekter av den norske modellen. Den er årsaken til at det norske arbeidslivet skiller seg positivt ut. Jeg opplever at flertallet i utvalget ikke har tatt den problematikken inn over seg, sier LO-sekretær Trude Tinnlund.

Hun har vært fagbevegelsens representant i Delingsøkonomiutvalget. Utvalgets mandat har vært å vurdere muligheter og utfordringer med delingsøkonomien, og hvordan delingsøkonomi kan bidra til mer effektiv ressursbruk.

Utvalget ble ledet av Tommy Staahl Gabrielsen, professor ved Universitet i Bergen. I begynnelsen av februar avleverte utvalget sin utredning, og da ble det klart at det var dissens på enkelte forslag knyttet til arbeidsliv, drosjetransport og skatt. Det momen-

tet som kanskje har fått mest oppmerksomhet er at utvalget foreslår fjerning av løyver i drosjemarkedet.

Det ble tidlig i utvalgets arbeid klart at de skulle konsentrere seg om vilkårene til drosjenæringen og utleie av bolig siden det er på disse områdene delingsøkonomien har gjort seg mest gjeldende i Norge hittil. Selskap som Uber og Airbnb er nå velkjent for de fleste.

– Men delingsøkonomi dreier seg om langt mer enn drosjenæringen og Airbnb, påpeker Tinnlund, som ikke støtter flertallets forslag om deregulering av drosjenæringen.

Utvalget finner forøvrig at delingsøkonomien representerer positive muligheter for norsk økonomi, men fastslår at det også representerer uklarheter og utfordringer. Samtidig mener utvalget at:

«Delingsøkonomien kan bidra til mer effektiv utnyttelse av eksisterende ressurser. Dette innebærer også at ressurser frigis til andre formål. Når for eksempel biler kan leies ut på en enkel måte i et marked, vil færre ha behov for å eie en egen bil, og hver bil benyttes mer intensivt. Delingsøkonomien vil bidra til økt konkurranse, lavere priser, innovasjon, bedre produkt- og tjenestetilvalg og miljøgevinster.»

Vilkårene for næringsdrivende

Arbeidstakerorganisasjonene er likevel bekymret for at utvalget ikke problematiserer det de mener er en del sentrale problemstillinger.

YS, Unio, LO og Akademikerne har sendt et brev til statsminister Erna Solberg der de ber om et trepartssamarbeid mellom partene i arbeidslivet og regjeringen om delingsøkonomien. De fire arbeidstagerorganisasjonene foreslår at det nedsettes et lovutvalg som vurderer arbeidsmiljølovens begrepsapparat. Flertallet av utvalgsmedlemmene mener imidlertid at det ikke er behov for et slikt lovutvalg, men anbefaler at utviklingen følges nøye.

Trude Tinnlund tok dissens på dette punktet i utvalget og mener at det er svært viktig å få vurdert arbeidstagerbegrepet.

– Det er jo en enorm stor prosess å få fastsatt om en person er ansatt eller ikke, og dette må nå ofte retten vurdere i hvert enkelt tilfelle. Jeg mener det er et åpent spørsmål om mange av de som jobber innen delingsøkonomien kan kalles ansatte, sier hun.

Utredningen nevner også at delingsøkonomien legger gjennom bruk av digitale løsninger til rette for at omsetning direkte mellom privatpersoner blir mer omfattende enn man tidligere har sett for seg. Regel-

Leder i Akademikerne Kari Sollien syns det fortsatt er uklart hva slags status de som jobber i delingsøkonomien skal ha. (Foto: Akademikerne)

verk på forskjellige områder er i liten grad tilpasset dette.

– Vi har vært særlig opptatt av vilkårene til de næringsdrivende og det mener jeg utvalget har tatt for lett på, sier Kari Sollien, leder av Akademikerne til Juristkontakt.

Akademikerne var ikke representert i delingsøkonomiutvalget, men har ifølge Sollien hatt et samarbeid med LO når det gjelder flere sentrale punkter i utredningen.

Stor vekst

Mye tyder på at det haster med å få på plass et regelverk bedre tilpasset delingsøkonomi. Skal vi tro anslag fra Vista Analyse kan vi vente oss en formidabel omsetningsvekst på dette området fremover. Selv om delingsøkonomien utgjør en relativ beskjeden andel av økonomien i dag er det

// Pensjons og sykemeldingsrettigheter er viktige faktorer som må tas tak i fremover

ventet at den vil vokse mye fremover. Analyseselskapet anslår i en ny rapport, laget på oppdrag av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, at delingsøkonomien omsatte for 500 millioner kroner i 2015. Fremover venter både aktørene selv og observatører en høy vekst. På usikkert grunnlag anslås det en omsetning på 42 milliarder kroner i 2025.

Det innebærer henimot 60 prosent vekst i året, ifølge Vista Analyse.

Det kan ha store implikasjoner når det gjelder statens skatte og momsinntekter, ifølge Trude Tinnlund.

– Hvis en stor del av det ordinære arbeidet fremover blir fraskrevet arbeidsgiveransvaret og at dette vil bli opp til den enkelte å ivareta er det klart at det vil ha store implikasjoner for staten når det gjelder å finansiere velferdstiltakene våre, sier hun.

I likhet med resten av utvalget fremhever hun derfor viktigheten av at plattformselskapene i delingsøkonomien må bli pålagt elektronisk skatterapportering i regi av Skatteetaten, slik at det skal bli enklere å få betalt skatt.

Digital rapportering

Skattedirektør Hans Christian Holte fremhever at det jobbes med å få på plass elektronisk skatterapportering i etaten. Holte var en av innleiderne på et seminar i regi av Abelia der delingsøkonomiutvalgets rapport ble presentert i begynnelsen av februar. ►

LO-sekretær Trine Tinnlund satt i det regjeringsoppnevnte Delingsøkonomiutvalget. Hun tok dissens på enkelte av utvalgets forslag (Foto: Trond Isaksen)

Han opplyser at hovedutfordringen for Skatteetaten er at mange av dem som jobber innen delingsøkonomien, ikke har mye kunnskap om skatt og momsregler. En del jobber også kun deltid innenfor delingsøkonomien, og er usikre på hva som må rapporteres.

– Derfor vil forenkling og god veiledning være viktig, sier han.

Holte bekrefter samtidig at direkterapportering fra tilbyderne i delingsøkonomien er målet, men at det vil ta litt tid å få på plass.

I utredningen fra delingsøkonomiutvalget heter det at: «Skatteetaten bør vedlikeholde og utvikle veiledning som klargjør regelverket om skatt og avgift som berører aktører i delingsøkonomien. Dette bør være tilgjengelig både på Skatteetatens nettside og sentrale opplysninger på en allmenn informasjonsportal om delingsøkonomien. Den digitale teknologien bør utnyttes både for innberetning, kontroll og veiledning.

Skatteetaten bør ha en aktiv dialog med aktørene i delingsøkonomien om hvordan mulighetene kan utnyttes. Uansett bør de digitale løsningene være åpne for alle aktuelle brukere.»

– Slik det er nå har ikke Skatteetaten tilrettelagt for at disse opplysningene skal inn i den enkelte næringsdrivendes selvangivelse, slik som det er for vanlige ansatte, påpeker Tinnlund.

Urolig for pensjon

De andre arbeidstakerorganisasjonene ønsker også å se på pensjons og sykepengerettigheter til næringsdrivende. For hvis antallet som jobber i delingsøkonomien øker like mye som antatt fremover er det viktig å ivareta rettighetene til disse.

– Når det gjelder dette er vi på linje med LO og mener pensjons og sykemeldingsrettigheter er viktige faktorer som må tas tak i fremover, sier Kari Sollien i Akademikerne.

Sollien fremhever spesielt muligheten for at næringsdrivende skal ha lik mulighet for pensjonssparing som ansatte, noe som ikke er tilfelle nå.

De neste tre månedene skal utvalgsrapporten ut på høring og rapporten skal gjennomgås av Akademikernes styre. Det legges opp til en åpen diskusjon om utvalgets utredning i organisasjonen fremover.

Trude Tinnlund opplyser at LO vil bruke de kanalene organisasjonen har for politisk påvirkning i denne saken.

– Så får vi se hva som blir den endelige behandlingen i Stortinget, fastslår hun.

Sollien understreker imidlertid i likhet med Trude Tinnlund at de hilser slike teknologiske fremskritt som delingsøkonomien representerer velkommen.

– Likevel ser vi at det fortsatt er uklart hva slags status de som deltar i delingsøkonomien skal ha, sier Kari Sollien.

Samarbeidet mellom partene i arbeidslivet utfordres

Fagforeningene og deltakerne i trepartsdialogen bør ta utfordringen med å ivareta ikke-ansattes interesser i større grad, mener Akademikerne.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Administrerende direktør Anne-Cecilie Kaltenborn i NHO Service, sier til avisen Klassekampen at delingsøkonomien kan gjøre at arbeidstaker- og arbeidsgiverbegrepene kommer i en gråson.

– Vi har bygget opp, historisk sett, et trepartssamarbeid basert på det tradisjonelle arbeidslivet og næringslivet. Man har klart å finne løsninger innenfor bransjer hvor arbeidsforholdene har vært løse, sier hun.

Kaltenborn deltok nylig på et møte i regi av forskningsstiftelsen Fafo, i forbindelse med at stiftelsen lanserte en rapport om delingsøkonomien.

På spørsmål om hvordan man kan få på plass kollektive avtaler, sier hun:

– Vi må se for oss at vi må finne nye måter å samarbeide på, uten at jeg skal forskuttes hvordan andre typer avtaler skal se ut. Det krever et lengre arbeid, sier hun til Klassekampen.

Fafo-forsker Jon Erik Dølvik sier til avisen at man trenger svært tydelige organiserte parter om man skal få gode strukturer for de nye tjenestene.

– Hvis man skal få dette inn i folden gjennom avtalesystemet, trenger man forhandlingsparter, sier Dølvik, men påpeker at det kan by på problemer i praksis, fordi det er mange kryssende interesser.

Trepartsdialogen

I en skisse til et policydokument fra Akademikerne om digitalisering og

– Skal fagbevegelsen være relevant i framtida må den omstille seg kraftig, mener Roger Schjerva (Foto: IKT-Norge)

delingsøkonomi, diskuteres Akademikerne rolle framover. Det pekes der på at få organisasjoner ivaretar interessene til de gruppene som har en annen tilknytningsform til arbeidslivet enn tradisjonelle ansettelsesforhold.

«Det interessearbeidet Akademikerne har gjennom Akademikerne Næringsdrivende og tilsvarende utvalg i en rekke av medlemsforeningene er i så måte unikt, og godt egnet til å møte utviklingen. Innholdet i trepartsdialogen må også ta inn over seg interessene for denne gruppen», heter det.

«Fagforeningene og deltakerne i trepartsdialogen bør ta utfordringen med å ivareta ikke-ansattes interesser i større grad. Dette er særlig viktig for å møte utfordringene på sosiale rettigheter. Om vi går inn i en periode med flere freelansere og selvstendig næringsdrivende, vil flere miste den koblingen til velferdsstaten man har som lønnsarbeider», skriver Akademikerne.

Omstilling

Roger Schjerva, som satt i Delingsøkonomiutvalget og som er sjefsøkonom i

bransjeorganisasjonen IKT-Norge, skrev i fjor at fagbevegelsen må omstille seg.

– I årene fremover vil en større andel av arbeidstakerne komme til å bli frilansere eller selvstendig næringsdrivende. Færre vil være fast ansatt, skrev han på IKT-Norges nettside.

Han oppfordrer til å lære av Freelancers Union i USA.

– Denne fagforeningen tilbyr sine medlemmer sosialforsikring, pensjonsavtale, helseforsikring, men bruker sin størrelse også til å forhandle fram rabatter på en rekke andre goder. De tilbyr juridisk rådgivning, standardkontrakter, skatteråd, ja alt som kan redusere de administrative byrdene for frilanserne. I tillegg tilbyr de et faglig og politisk fellesskap, skriver Schjerva.

– Ifølge Sara Horowitz, leder av Freelancers Union, arbeider nesten hver tredje som en uavhengig arbeider i USA – noe som tilsvarer 55 millioner mennesker – og tallet stiger. De har estimert at i 2020 vil mer enn 40 prosent av den amerikanske arbeidsstokken være frilansere i den forstand at de ikke er fast ansatt i en bedrift. Det er ingen grunn til å tro at denne utviklingen ikke også vil skje i Norge, om enn kanskje ikke med fullt så sterke utslag, skriver han.

Schjerva peker på at også frilansere trenger sosial trygghet og fordelene ved å være organisert.

– Fagbevegelsen bør slutte å snakke om at frilansere «har løs tilknytning til arbeidslivet». Frilansere kan ha en meget sterk tilstedeværelse i arbeidslivet selv om de har forskjellige arbeidsgivere. Skal fagbevegelsen være relevant i framtida – og jeg håper på det – må den omstille seg kraftig. Istedenfor å lukke øynene og håpe at det går over bør fagbevegelsen begynne å organisere frilansere, mener han.

Gatejuristen

med utvidelse til både

Haugesund og Hønefoss

Gatejuristen er nå på plass i 15 byer.

Siste by ute er Haugesund. Takket være initiativ fra lokale krefter kom rettshjelpiltaket på plass i februar. Nå kan mennesker som har eller hatt et rusproblem få gratis rettshjelp også der. Det er Gatejuristen i Stavanger som drifter Haugesunds-avdelingen, i samarbeid med Kirkens Bymisjon Haugalandet og Advokatfirmaet Eurojuris, Haugesund.

Arne Valen, leder i Kirkens Bymisjon på Haugalandet, har lenge ønsket å få Gatejuristen på plass i byen.

– Vi har ukentlig de siste tolv årene her i Haugesund hatt kontakt med rusmiddelavhengige som har slitt med å nå frem overfor myndighetene for å fremme sine rettigheter. Bolig, livsopphold, helse og behandling er områder som går mest igjen, sier han.

Det er frivillige jusstudenter som vil drifte saksmottaket i Haugesund,

sammen med advokater fra Eurojuris. Hver andre onsdag bemanner de lokaler hos bymisjonen, på Kafé Bjørnson. Noen vil kunne få veiledning på stedet, andre saker tas inn til videre behandling.

– Som jusstudent er det en unik mulighet å få jobbe som frivillig saksbehandler og Gatejuristen viser oss litt ved at vi får jobbe svært selvstendig. Vi får solid erfaring knyttet til et bredt spekter av rettsområder, og blir trygge på både saksbehandling og det å skape relasjoner til klienter, sier jusstudent Kari Blaker

Silje Christine Hellesen fra Advokatfirmaet Eurojuris er glad for at Gatejuristen nå er på plass i Haugesund.

– Advokater får gjennom sitt daglige arbeid innsikt i urett og urettferdighet, og ser hvordan rettsikkerheten kan svikte mennesker i alle samfunnslag. En viktig del av vårt samfunnsoppdrag er derfor å være talspersoner for disse, og vi har en ekstra stor forpliktelse til å påpeke urett og til å bruke vår kunnskap til å påvirke og opplyse samfunnet. Det er i mine øyne en selvfølge

at ressurssterke advokater som har forpliktet seg til å fremme rett og hindre urett skal tale de svakeste gruppenes sak, sier Hellesen.

Storstilt åpning

Det var i februar storstilt åpning på Festiviteten. Varaordfører May Britt Vihovde representerte kommunen.

– Å tilby gratis rettshjelp – å hjelpe den enkelte til enten å få gjort opp for tidligere handlinger eller å kunne få starte opp et nytt liv – er et svært godt tilbud både når det gjelder forebygging og ettervern. Og ikke minst handler dette om økt rettsikkerhet for våre rusmiddelavhengige, sa hun under åpningen.

Storingsrepresentant Sveinung Stensland hadde tatt turen hjem til Haugesund for å være med på markeringen. Han takket Bymisjonen og Eurojuris for deres bidrag til å få på plass saksmottaket.

– Når vi på Stortinget vedtar nye rettigheter blir dette gjerne regulert gjennom lov og forskrift. Det er et paradoks at dette kan bidra til å gjøre det enda mer vanskelig å ha oversikt

Varaordfører May Britt Vihovde klippet snoren da Gatejuristen åpnet saksnettak i Haugesund i februar, flankert av blant andre Silje Christine Hellesten i Eurojuris Haugesund, Camilla Andersson, leder av Gatejuristen i Stavanger og Cathrine Moksness, leder av Gatejuristen. (Foto: Eva Birkeland)

over regeljungelen. Når jeg får henvendelser utenfra er det like gjerne fra folk som mener de ikke får det regelverket tilsier, som krav om nye rettigheter. Det er ikke alltid enkelt å møte NAV som en enkelt borger. Derfor er det gledelig at frivillige krefter kan bidra til å hjelpe de som trenger det mest i møtet med byråkrati, NAV eller andre utfordringer i hverdagen, sa han.

Også i Hønefoss

Gatejuristen har spredt seg jevnt og trutt, og i dag finnes Gatejuristen i 15 byer. På landsbasis legger 150 frivillige jurister, advokater og jusstudenter ned flere årverk. I fjor behandlet Gatejuristen på landsbasis nærmere 3000 saker.

Like før saksnettaket i Hauge-sund kom på plass, hadde Gatejuristen

**Det er i mine øyne
en selvfølge at ressurs-
sterke advokater som har
forpliktet seg til å fremme
rett og hindre urett skal tale
de svakeste gruppenes sak**

Innlandet sin offisielle åpning i Hønefoss. Den fant sted 19. januar – på Villa'n som er kommunens varmestue for personer som sliter med rusproblematikk.

Det var ordfører i Ringerike kommune, Kjell B. Hansen, som klippet snoren og som erklærte Gatejuristen i Hønefoss for åpnet. Og etter at prosjektleder Jørgen M. Jørgensen hadde fortalt om prosjektet og tankene bak

utvidelsen til Hønefoss, ble det musikk fra elever ved den videregående skolen i kommunen. Ringerikskraft hadde også med en gave i form av en el-sykkel.

Den andre delen av programmet bestod av et fagseminar på Høgskolen. Statssekretær Toril Ulleberg Reynolds innledet og snakket blant annet om sine egne erfaringer fra studentrettshjelpiltakene. Det var også foredrag om Gatejuristens utvikling og hvorfor man har lyktes, holdt av Cathrine Moksness og Jørgen M. Jørgensen. Professor emeritus Kristian Andenæs holdt et foredrag om rettsliggjøringen av helse- og sosialfeltet og behovet for rettshjelpiltak – og høgskolelektor Ida Mathiesen Hatleberg holdt et foredrag om forvaltningens opplysnings- og veiledningsplikt i lys av rettshjelploven.

Debatt om ulv på første møte Miljørett på dagsorden i ny forening

Stiftelsesmøtet for Norsk forening for miljørett avholdes 21. mars – og interessen er så stor at første møte måtte flyttes til større lokaler. I forlengelsen av stiftelsesmøtet blir det debatt om temaet «Ulv i Norge – hva er rett?».

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Norsk forening for miljørett skal ifølge initiativtakerne fremme kunnskap og debatt om miljørettslige spørsmål.

En av initiativtakerne er professor Inge Lorange Backer ved juridisk fakultet i Oslo.

– Vi ser en overveldende interesse i forkant av stiftelsesmøtet. Det viser at det er behov for en felles møteplass og arena for diskusjoner om miljørett, sier han til Juristkontakt.

– Ideen er å skape en arena der jurister og andre interesserte kan komme sammen for å diskutere dette viktige rettsområdet. Vi ønsker å ha et bredt interessefelt og ha både et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Vi legger opp til bredde i diskusjoner og temaer, sier Backer.

Tyngden i initiativet til å etablere foreningen kommer fra universitetsmiljøet, som i tillegg til Inge Lorange Backer også teller professor Hans Christian Bugge ved juridisk fakultet i Oslo og Nikolai K. Winge ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet i Ås.

Totalt sett er det en sammensatt liste av initiativtakere: Inge Lorange Backer, Hans Christian Bugge, Ole Kristian Fauchald, Hans Tore Høviske-land, Kirsten Jacobsen, Ragnhild Noer, Stein Erik Stinessen, Benedikte Strøm, Christina Voigt og Nikolai K. Winge.

– Vi har med oss folk fra mange juristmiljøer, både fra universitetsmiljøet, forvaltningen, påtalemyndigheten, dommere og advokater. Det at vi kommer fra ulike miljøer og har ulike ståsteder gir mulighet for et interessant forum. Vi ønsker at det skal være åpent for alle som er miljøinteressert og vi ønsker oss gode diskusjoner, sier Backer.

Ulv

I forlengelse av stiftelsesmøtet blir det debatt om ulv. «Ulv i Norge – hva er rett?» er temaet og innledere er Inge Lorange Backer og advokat Stein Erik Stinessen.

Temaet er svært aktuelt og i debatten om adgangen til å felle ulv i og utenfor ulvesonen har det vært mange

meninger om hva som er den rettslige situasjonen. Sammenligninger av bestemmelser i naturmangfoldloven, rovviltforskriften, Bernkonvensjonen og habitatdirektivet utgjorde en vesentlig del av klima- og miljøminister Vidar Helgesens redegjørelse til Stortinget. Dessuten har Helgesen gått ut og etterlyst ulveinnspill fra det juridiske miljøet – etter at Stortinget har bedt regjeringen om å fremme en sak innen 10. mars om hvordan forvaltningen av ulv kan gjennomføres i tråd med Stortingets vedtak.

Advokat Stein Erik Stinessen i advokatfirmaet Lund & Co, som sammen med Backer skal innlede til debatten etter stiftelsesmøtet, har representert Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS), som jobber for å fremme utmarkskommunenes interesser.

– Ulven er ikke lenger truet i norsk natur. I en slik situasjon kan man ikke lenger bruke det gamle forvaltningsregimet. Likevel er det det Helgesen har gjort, sa Stinessen til VG i januar.

– Hva er ditt syn – dere er kanskje uenige?

– Da er vi nok, smiler Backer. Jeg vil ikke si så mye om dette nå, men vi glemmer litt for lett at vi har et ansvar for å bevare det biologiske mangfoldet. Det ligger i både Grunnloven og i naturmangfoldloven. Samtidig hører

Professor Inge Lorange Backer er en av innlederne til ulvedebatten i forbindelse med stiftelsesmøtet for Norsk forening for miljørett (Foto: Stig Weston)

jeg til dem som mener at vi må sørge for at vi kan ha både ulv og sau i Norge. Det er ikke alltid så lett å til, men det må være målet. Jeg regner med at temaet kommer til å interessere mange og at vi får en god debatt.

– Det er også slik vi tenker at forumet kan fungere; ved å ta opp aktuelle temaer eller oppsummere i etterkant.

Miljøgifter

Planen er å avholde faglige møter med ulike temaer noen ganger i året. Og det er mange temaer som er aktuelle.

– Både klima og biologisk mangfold er store temaer, men vi kan jo også ta tak i et tema som miljøgifter og plast på avveie for eksempel.

– Forumet er først og fremst rettet mot jurister, men det vil helt sikkert være behov for å trekke inn andre faggrupper – spesielt fra naturfagene, sier Backer.

Vi glemmer litt for lett at vi har et ansvar for å bevare det biologiske mangfoldet

I dag er Inge Lorange Backer professor emeritus ved institutt for offentlig rett, men han var også ekspedisjonssjef i Justisdepartementets lovavdeling gjennom nesten 14 år. Hans faglige engasjement for miljørett er lett å få øye. Han har jobbet mye med miljørett, doktorgraden hadde det som tema, han har arbeidet i miljøvernforvaltningen og han ledet Bio-mangfoldutvalget bare for å nevne noe fra hans tettpakkede CV.

– Men ellers er jeg rett og slett glad i naturen og trives veldig godt der, sier han om sitt engasjement for miljøet.

– Er det engasjementet og den interessen stor blant jurister generelt?

– Det går nok litt i bølger. Kanskje var den større for rundt tretti år siden, da Brundtland-kommisjonen la frem sin innstilling, men nå ser vi en økende interesse blant yngre jurister og jusstudenter. Og den overveldende responsen vi allerede nå får på etableringen av Norsk forening for miljørett, avdekker at det ligger en stor latent interesse der. Det er gledelig å se, og vi ønsker oss mange til foreningen, sier han.

Stiftelsesmøtet og den etterfølgende debatten finner sted tirsdag 21. mars kl. 16.30 på Institutt for offentlig rett ved Det juridiske fakultet i Oslo, i auditorium 14. Arrangørene ber om at alle interesserte melder seg til benedikte.strom@miljodir.no innen utgangen av fredag 17. mars.

Inviterte til juss-dugnad i ulvesaken

Mens radiomerket ulv overvåkes og deres bevegelsesmønstre kartlegges, samler klima- og miljøminister Vidar Helgesen (H) inn innspill fra juridiske miljøer i ulvesaken. Begge deler kan nå være avgjørende for hvor mange gråbein som skal «tas» ut i Norge i en fellingsperiode som nå er blitt utvidet fra 15. februar til 31. mars.

Tekst: Tore Letvik

Dersom ulvene beveger seg for tett på befolkningen og utgjør en reell fare for menneskers sikkerhet vil felling bli igangsatt. Det samme vil kunne skje dersom jussen tolkes annerledes. Vidar Helgesen inviterte derfor til en nasjonal jussdugnad, når han midt i februar ba miljø- og folkerettsjurister om å komme med innspill i ulvesaken, med frist på 13 dager.

Ett av de sentrale spørsmålene vil nå være om hvorvidt regjeringen får støtte eller ei fra juss-Norge i sin vurdering av å redusere lisensfellingskvoten denne vinteren fra 47 ulver, som de regionale rovviltnemndene vedtok i fjor høst, til 15.

Ønsket om ulveinnspill fra det juridiske miljøet kommer fordi Stortinget har gitt regjeringen frist til 10. mars med å fremme en sak om hvordan forvaltningen av ulv kan gjennomføres i tråd med Stortingets vedtak, gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner.

– Vi ønsker å følge opp Stortingets vedtak, og tror at jo flere vi får innspill fra i denne prosessen, jo bedre. Derfor har vi gått ut til de fremste juridiske ekspertmiljøene på universiteter og høyskoler, og inviterer også andre til å komme med innspill når det gjelder å

Klima- og miljøminister Vidar Helgesen har nå mottatt innspill fra juridiske miljøer etter at han i februar inviterte til jussdugnad i ulvesaken. (Foto: Bjørn Stuedal)

følge opp Stortingets vedtak sett opp mot naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen, sier Helgesen til NTB.

Han sier regjeringen også ønsker innspill fra miljøer som har tydelige interesser i saken, og sikter ikke minst til skogeierne, utmarkskommunene og Bondelaget. Fristen for å sende inn innspill var allerede 27. februar.

Vil fange opp bredden

Den korte tidsfristen og den omfattende listen over departementets samlede ønsker, gjør imidlertid at svært få har kunnet påta seg oppdraget. Professorene Geir Ulfstein og Ole Kristian Fauchald ved Universitetet i Oslo sa imidlertid ja til å vurdere Bernkonvensjonen og en begrenset del av naturmangfoldloven.

– Fristen er så kort at svært mange på universitetssiden har måttet si at de ikke har kapasitet. Vi har nå en prosess på gang hvor vi gjør en jobb, men hvor vi også ønsker eksterne vurderinger. Vi har ikke diktert noe resultat, og inviterer derfor ulike aktører med ulike syn, sier statsråden som har sendt ut til sammen ni spørsmål som han ønsker innspill på.

– Med disse spørsmålene vil vi fange opp bredden av argumenter som har vært oppe i debatten. Vi får se hva som kommer. Folk står fritt til å kommentere på det de har spesielle forutsetninger for

å mene noe om, sier Helgesen til NTB.

De regionale rovviltnemndene vedtok i fjor høst en samlet lisensfellingskvote på 47 ulver for denne vinteren, 24 av disse innenfor ulvesonen. Bråket startet da Klima- og miljødepartementet før jul reduserte kvoten til 15 dyr og kun utenfor ulvesonen.

Departementets lovavdeling konkluderte da med at skadeomfang og skadepotensial for de aktuelle ulvereirene er svært begrenset, samt at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn lisensfelling.

– Tolket snevert

Et flertall på Stortinget bestående av Høyre, Frp, Ap og KrF mener lovverket er tolket for snevert og ba 31. januar om en ny lovtolkning som gjør at det kan skytes flere ulver. Regjeringens vurdering er kritisert for å være for snever og ikke forholde seg til barns trygghet, eiendomsrett, jaktrettigheter og lokale næringsinteresser.

– Hvis det kommer synspunkter som gir et større tolkningsrom enn det lovavdelingen har lagt til grunn, vil vi ta det inn i saken til Stortinget, sier Helgesen.

Han understreker imidlertid at det ikke er kommet nye momenter i saken som skulle tilsi at lovavdelingen vil vurdere saken annerledes. I midten av februar vedtok Klima- og miljødepartementet å utvide perioden for lisensfelling av ulv med seks uker til 31. mars innenfor ulvesonen, til tross for innsigelser i høringsrunden. Selv om Naturvernforbundet mener det er uetisk å drive jakt i paringssesongen, konkluderer departementet med at det ikke har kommet fram «nye momenter av betydning».

– Vi tar nå høyde for at det kan komme ny kunnskap om skadepotensial og ulvens atferd, blant annet som følge av radiomerking av ulv i år. Vi ser derfor et behov for en utvidelse av fellingsperioden for ulv innenfor ulvesonen, sier Helgesen.

Illusorisk rett til familieliv

For at en rettighet skal ha noe for seg, må den også være mulig å håndheve. Det er regjeringen veldig klar over. Muligheten til å leve med familien er en menneskerettighet som den norske stat er forpliktet til å sikre. For utlendinger som kommer til Norge er retten til familieliv sikret gjennom reglene om familiejenforening. Reglene gir personer med oppholdstillatelse i Norge rett til å få den nærmeste familien sin hit så lenge visse vilkår er oppfylt.

Ett av kravene som stilles, er at personen i Norge skal ha god nok inntekt til å kunne forsørge seg og familien. Ettersom nyankomne flyktninger er pålagt å fullføre et toårig introduksjonsprogram som gir en langt lavere inntekt enn det som kreves, har man gjort unntak for denne gruppen. Tanken er at folk som har fått asyl i Norge ikke skal måtte vente i mange år før de kan få sine barn og ektefeller hit.

Til tross for de tilsynelatende gode intensjonene, opplever imidlertid svært mange flyktninger at de ikke får familien sin til Norge, nettopp fordi de ikke tjener nok. Årsaken er en noe underlig regel: For at man skal slippe unna inntektskravet, kreves det at personen som vil komme til Norge har søkt innen ett år etter at personen som er i Norge fikk asyl. Med andre ord: Det gjøres unntak fra unntaket, slik at personer som ikke søker tidnok ikke slipper unna inntektskravet.

Regelen er begrunnet som en enkel formalitet; man vil sikre at det dreier seg om en reell familiesplittelse. Derfor må personen i utlandet «vise en vilje» til å fortsette samlivet innenfor et visst tidsrom.

I realiteten er regelen imidlertid langt mer enn bare en teknikalitet. Når en person skal søke om familiejenforening, kreves det at han eller hun møter opp personlig ved den

Erlend Kragh Nyhus

norske ambassaden i det landet vedkommende er borger av. I mange land, og da særlig de landene folk flykter fra, kan dette være svært vanskelig å få til. I Eritrea finnes det for eksempel ingen norsk ambassade. Nærmeste norske ambassade er i Etiopia eller Sudan. Å forlate Eritrea er for de fleste eritreere straffbart, og kan føre til lange fengselsstraffer. I praksis er derfor retten til familieliv avskåret for flyktninger fra en del land, rett og slett fordi de ikke får søkt tidnok. Den såkalte ettårsfristen er derfor også en effektiv begrensning av innvandringsstrømmen til Norge.

Regjeringen foreslår nå å gjøre denne fristen enda vanskeligere å etterkomme, ved at det i tillegg til personlig oppmøte innen ett år skal kreves at man også registrerer søknaden på nett innen tre måneder. Samtidig er søknadsgebyret hevet til 8000 kr, og det skal innføres en egen seks månedersfrist for betaling. Det er liten grunn til å tro at forslaget vil skape blest, til tross for sitt eksplosive potensiale. Ettårsfristen er en komplisert forskriftsregel som få kjenner til og forstår. Derfor skaper den også få avisoverskrifter. Forslaget om å stramme inn enda mer føyer seg inn i en lang rekke av inngripende, men lite omtalte endringer i regelverket som regjeringen har innført etter at de kom til makten. Tanken synes klar: Endringene er et effektivt middel for å begrense innvandringen til Norge, samtidig som man unngår å bli stilt til ansvar for problemene det medfører.

Innstramminger i innvandringspolitikken bør ikke skje ved at man gjør rettigheter umulige å håndheve for tilfeldig utvalgte grupper. Hvis regjeringen mener at innvandringen til Norge skal strammes inn, må det skje på bakgrunn av en veloverveid og offentlig debatt om hvem vi mener ikke lenger skal få komme hit. Regjeringens forslag om å skjerpe inn ettårsfristen ytterligere fremstår som nok et forsøk på å lure igjennom større innskrenkninger i retten til familieliv uten å måtte ta den vanskelige debatten som hører hjemme. Det er ikke bare uredlig overfor det norske folk, men først og fremst respektløst overfor dem som rammes.

Erlend Kragh Nyhus, Jussbuss

Ny utgave av Arbeidsmiljøloven med kommentarer

I januar i år utkom fjerde utgave av Arbeidsmiljøloven med kommentarer, som er del av nettstedet arbeidsrett.no.

**Anmeldt av advokat
Ole André Oftebro, partner
i Advokatfirma Ræder DA**

Forrige utgave ble utgitt i 2011. Siden den gang har det skjedd betydelige endringer i arbeidsmiljøloven, blant annet knyttet til innleie, midlertidig ansettelse, aldersgrenser, arbeidstid mv. Ved lov av 18. desember 2015 ble det også inntatt et nytt kapittel i arbeidsmiljøloven, kapittel 14 A, om konkurransebegrensende avtaler i arbeidsforhold.

Det var altså på høy tid med en ny utgave av boken. Kommentartutgaven kan imidlertid ikke vurderes løsrevet fra nettstedet arbeidsrett.no, der kommentarene oppdateres løpende. Nettstedet inneholder kommentarer til de fleste lover på det arbeidsrettslige området, men behandlingen av arbeidsmiljøloven utgjør i omfang den klart største delen av innholdet.

Arbeidsrett.no ble etablert i 2005 i forbindelse med vedtakelsen av dagens arbeidsmiljølov. I forkant hadde professor (nå emeritus) Henning Jakhell og stipendiat (nå advokat/direktør) Helga Aune samlet 30 jurister, som hver fikk i ansvar å skrive om «sine» bestemmelser. Kommentartutgaven ble helt fra start av utgitt på nett og i bokform.

Siden første utgivelse i 2005 har både antallet lovbestemmelser og forfattere økt. De opprinnelige redaktø-

Arbeidsmiljøloven med kommentarer (arbeidsrett.no)

Henning Jakhell, Helga Aune,
Nina Kroken og Claude A. Lenth (red.)
Fagbokforlaget 4. utgave 2017,
1529 sider + vedlegg og registre

rene Henning Jakhell og Helga Aune fungerer fortsatt, men er nå ledsaget av arbeidsrettsadvokatene Nina Kroken og Claude Arild Lenth. Forfatterkorpsen består av mer enn 40 jurister, hvorav en rekke anerkjente arbeidsrettsadvokater og dommere. Et forbausende høyt antall av forfatterne har vært med siden oppstarten, men redaktørene har også trukket til seg nye og yngre krefter.

Forfatterens høye arbeidsrettskompetanse er hovedgrunnen til at arbeidsrett.no er blant de første kildene advokater og andre rettsanvendere konsulterer i møte med arbeidsrettslige problemstillinger. Kommentarene til de enkelte lovbestemmelsene holder høyt faglig nivå og oppleves gjennomgående

som meget utfyllende. De siste års lovendringer er grundig behandlet, og flere av kommentarene gir verdifulle bidrag til lovforståelsen. Kommentarene til kapittel 14 A inneholder eksempelvis en rekke selvstendige vurderinger og tilkjennegir god abstraksjonsevne hos de respektive forfatterne.

Strukturen på nettstedet gjenfinnes i boken. Til hvert kapittel gis en særskilt innholdsfortegnelse og en utfyllende innledning. I innledningen gis det i de fleste tilfeller en rettssystematisk plassering av kapitlets innhold. I tillegg beskrives rettskildet, og historikken til bestemmelsene sammenfattes på et overordnet nivå. For hver enkelt bestemmelse er lovens ordlyd inntatt med fortløpende noter i lovteksten. Det er flere noter for hvert ledd eller setning, der forfatterne har funnet det nødvendig. Relevante kilder er opplistet før kommentarene til hver note, og det er i tillegg gjort løpende kildehenvisninger i kommentarene. Som fast note 1 gis det en innledning til hver lovbestemmelse.

Med utgivelsen er Fagbokforlagets kommentartutgave sikret å holde stand som én av de viktigste kommentartutgavene til arbeidsmiljøloven i bokform. For alle som ikke frykter digitale løsninger, vil arbeidsrett.no fortsatt være å foretrekke. Her er henvisningene direkte lenket til kildene, slik at leseren raskt kan vurdere det rettskildemessige grunnlaget for kommentaren. I tillegg kan man på nettstedet selv velge skriftstørrelse, som for mange kan oppleves i minste laget i boken. Viktigst er likevel de fortløpende oppdateringene, som er svært viktig på et rettsområde i stadig endring.

Aupairordningen bør avvikles

I februar ble et ektepar dømt til ubetinget fengsel for utnyttelse av aupairordningen og brudd på utlendingsloven. Dommen slo fast at de filippinske damene ikke hadde vært aupairer, men i realiteten underbetalte hushjelpere. Dommen er ikke rettskraftig.

Denne saken er langt fra den første og mest alvorlige vi har sett, men den demonstrerer godt hvor alvorlige forholdene er for aupairer i Norge. Aupairer utnyttelse i form av lange arbeidsdager med lav godtgjørelse og begrenset fritid og frihet.

Innføringen av karanteneregler har ført til en markant økning i antall saker. I fjor ble 29 personer ilagt karantene, en firedobling fra tidligere år. Etter min mening er dette trolig bare toppen av isfjellet. I Norge er det ca. 3000 aupairer. At støttesenteret årlig mottar 1300 henvendelser, underbygger min påstand.

Utnyttelse av aupairordningen er i realiteten utnyttelse av andre mennesker. Denne sammenhengen er lett å se. Men det store spørsmålet er

om aupairordningen i seg selv er en utnyttelse av andre mennesker?

Vi kjenner alle noen som har vært aupairer, og mange kjenner noen som har hatt aupairer. Jeg ser imidlertid vesentlige forskjeller mellom dem jeg kjenner som har vært det og de aupairene bekjente har hatt.

Venninner av meg som har vært aupairer, var klar for et friår. Da var ordningen perfekt. De fikk mulighet til å reise utlands, samtidig som de fikk kost, losji og lommepenger, akkurat det de trengte for å oppfylle ønsket om et betalt friår i utlandet. Dessuten fikk de en porsjon kulturopplevelse og kanskje muligheten til å lære et nytt språk. Noen opplevde selvsagt uheldige ting, men de tok kontakt med organisasjonen de hadde avtale med og fikk byttet familie eller reiste hjem.

De aupairene som omtales i norske medier og som bekjente av meg har, er voksne kvinner fra fattige land i Asia. Mange av dem kommer fra fattige familier og har egne barn i hjemlandet. De kommer ikke hit for å oppleve et friår og kulturutveksling; de kommer med et ønske om å tjene penger for å forsørge seg og sin familie.

En aupair har ikke vernet som arbeidsmiljøloven gir. Som aupair er du ikke en arbeidstaker. Du har ikke en lønn som du kan leve av og forsørge deg og familien med. Du har ikke noe sikkerhetsnett dersom du skulle bli syk eller vertsfamilien ikke ønsker deg mer. Du er i realiteten billig arbeidskraft men med svært få rettigheter. Når du i tillegg jobber innenfor hjemmets fire vegger, blir du svært sårbar.

Frykten for å mistet jobben og måtte dra hjem, er frykten for å ikke kunne forsørge egen familie. Det medfører mange godtar mye mer enn ordningen legger opp til og at man blir ulovlig utnyttet.

Jeg mener aupair ordningen må avskaffes. Dreiningen mot hvem som er aupairer i Norge i dag (over 90 % kommer fra fattige land i Asia) og økningen i antall utnyttelsessaker, tilsier at tiden bør være over for denne ordningen.

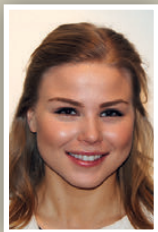
Jeg har full forståelse for at mange trenger hjelp i hjemmet, men jeg mener dette kan løses ved å kjøpe tjenester eller ansette noen på ordinære arbeidsvilkår. Jeg vet også at mange vertsfamilier er anstendige og at mange barn har hatt glede av aupairene som har vært i familien. Men altfor mange må ofre mye eller bli utnyttet innenfor ordningen.

Kulturutveksling for ungdom ivaretas i dag ved utvekslingsmuligheter både på videregående skole og under høyere utdanning. Jeg vet at ikke er alle forunt å få den muligheten og at mange norske ungdommer i realiteten vil miste muligheten for et «betalt» kulturutvekslingsår. Men dette er, etter min mening, en liten pris å betale for å hindre utnyttelse av sårbare mennesker.

Til sist vil jeg påpeke at mens vi venter, kan vi ikke sitte og se på at det kuttes i støtten til dem som hjelper utnyttede aupairer. Etablerte støttesentre har i flere år fått kuttet støtten og trues av nedleggelse. Da vil en svært sårbar gruppe stå uten noen form for støtte og hjelp dersom de trenger det.

*Susanne Eliassen,
visepresident i Juristforbundet*

Advokatfullmektig
Thea Larsen Normann

Advokat
Arild Jebens

Seniorrådgiver
Annette Narverud,

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentralbord: 40 00 24 25
advokat@juristforbundet.no

Holship-dommen

Hvilke konsekvenser får dommen for allerede inngåtte tariffavtaler?

Den 16. desember 2016 avsa Høyesterett dom i Holship-saken. Saken gjaldt forhåndsprøving av lovligheten av en boikott som Norsk Transportarbeiderforbund (NTF) hadde varslet overfor Holship Norge AS (Holship).

Kort om sakens faktum

I en rammeavtale til tariffavtalen mellom NHO/NHO Logistikk og Transport og LO og NTF, var det inntatt en bestemmelse om fortrinnsrett for lossing og lasting av skip for NTFs medlemmer ved Drammen havn. Fortrinnsrettsklausulen hadde eksistert i over 100 år og bakgrunnen for klausulen var at havnearbeidere opprinnelig var løsarbeidere. Administrasjonskontoret ved Drammen havn administrerte fortrinnsretten.

Holship hadde frem til årsskiftet 2012/2013 bestilt lossing og lasting av sine skip gjennom Administrasjonskontoret. Etter årsskiftet ansatte Holship fire nye arbeidstakere som skulle ta seg av losse- og lasteoperasjoner på egne båter. Som følge av at Holship ikke var medlem av NHO eller hadde sluttet seg til rammeavtalen, var selskapet ikke forpliktet til å respektere fortrinnsretten.

NTF ønsket å hindre Holship i å bruke egne ansatte til å losse og laste skip ved Drammen havn. NTF fremsatte derfor krav om tariffavtale samt at rammeavtalen ble gjort gjeldende overfor Holship. Det ble også varslet boikott. Formålet var å tvinge Holship til å inngå tariffavtale hvor havnearbeidere tilknyttet Administrasjonskontoret fikk fortrinnsrett til lossing og lasting også av Holships skip.

Da partene ikke kom til enighet tok NTF ut stevning for å avgjøre lovligheten av den varslede boikotten.

Etter å ha tapt i tingretten og lagmannsretten, anket Holship saken til Høyesterett. Saken ble behandlet av Høyesterett i plenum. Under dissens (10-7) konkluderte flertallet med at boikotten var ulovlig fordi den hadde et rettstridig formål, jf. boikottloven § 2 bokstav a. Høyesteretts flertall påpekte at selv om det overordnede formål med boikotten var å ivareta arbeidstakerinteresser, innebar den en uaksep-

tabel restriksjon etter EØS-avtalen artikkel 31 om etableringsretten. Virkningen av boikotten ville begrense andre aktørers tilgang til markedet og ville også kollidere med andre arbeidstakerinteresser. Høyesteretts flertall la til grunn at fortrinnsretten ikke var tilstrekkelig tungtveiende begrunnet og tilfredsstilte ikke kravet til rimelig balanse mellom en av hjørnesteinene i EØS-samarbeidet, etableringsretten, og en eventuell grunnleggende rett til boikott.

Dommens konsekvenser

I kjølevannet av Holship-saken reiser det seg spørsmål om virkningene dommen vil få for allerede eksisterende tariffavtaler, herunder om det er mulighet for at andre tariffavtaler kan bli satt til side av EØS-avtalen eller annen norsk lovgivning.

Det klare utgangspunktet er at tariffavtaler i norsk arbeidsliv nyter en beskyttelse og står seg både mot EØS-avtalen og annen norsk lovgivning. Dette gjelder særlig når man er innenfor tariffavtalens kjerneområde. Norske domstoler, EU- og EFTA-domstolen vil derfor normalt sett være forsiktige med å sette tariffavtaler til side.

Likevel er det viktig å være klar over at det er begrensninger for hva arbeidslivets parter kan avtale gjennom en tariffavtale. For eksempel kan arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid, alder og diskriminering utgjøre skranker i så måte. Andre skranker vil kunne finnes i personopplysningsloven, for eksempel om lagring av personopplysninger, konkurranseloven eller EØS-avtalen i de tilfeller hvor tariffavtaleklausuler griper inn markedets frie konkurranse og hvor dette ligger utenfor tariffavtalens kjerneområde om lønns- og arbeidsforhold.

Erfaringsmessig er bestemmelser i tariffavtaler sjeldent i strid med norsk lov eller EØS-avtalen. Særlig gjelder dette når de er inngått mellom de sentrale partene i norsk arbeidsliv og tariffavtalen er av nyere dato. Tvister for domstolen omhandler som regel tolkningen av en eller flere bestemmelser i tariffavtalen. Hvis domstolene skal avgjøre et spørsmål om en tariffavtale er i strid med norsk lovgivning eller EØS-avtalen, vil det trolig aldri være snakk om

å sette en hel tariffavtale til side, men kun en eller flere av bestemmelsene i denne.

Likevel bør særlig eldre tariffavtaler vies oppmerksomhet. Disse kan inneholde gamle og/eller særegne bestemmelser som har blitt forlenget gjennom mange år for en gruppe. Slike bestemmelser kan det være nødvendig at partene avklarer opp mot gjeldende lovgivning. Et annet utsatt område kan være

lokale tariffavtaler hvor partene har vært aktive uten å ha innehatt den nødvendige oversikt over gjeldende rett.

Det er sjeldent det foreligger direkte diskriminerende klausuler i tariffavtaler, men i lys av dommen kan man se at tariffavtaleklausuler som kan virke indirekte diskriminerende av andre arbeidstakergrupper kan rammes. Eksempler på slike bestemmelser kan

være kjønnsdiskriminering ved krav til militærtjeneste eller diskriminering på grunn av nasjonalitet ved strenge språkrav.

Juristforbundet bistår i forhandlinger om tariffavtaler. Hvis det skulle være spørsmål knyttet til inngåelse eller eksisterende avtaler, kan Juristforbundets LA-team og advokatkontor kontaktes.

Medarbeidersamtale

Medarbeidersamtalen finnes i mange varianter og gjennomføres ulikt på arbeidsplassene. Samtalen er viktig for oppfølging og utvikling av den enkelte arbeidstaker. Den bidrar også til forventningsavklaringer mellom leder og medarbeider, og er et nyttig verktøy for god ledelse.

Vi vil i denne artikkelen gi noen råd for gjennomføringen av medarbeider- og utviklingssamtalen.

Tillit, fortrolighet og opplevelse av å møtes med like forutsetninger er avgjørende for å få en meningsfylt medarbeidersamtale. I denne sammenheng er det viktig at rammene for samtalen oppleves trygge. Dette gjøres blant annet ved at arbeidstaker kalles inn til medarbeidersamtale jevnlig – normalt en gang i året. Innkallingen sendes så tidlig at begge parter får mulighet til å forberede seg. Det skal settes av tilstrekkelig tid til samtalen. Erfaringsvis er rundt en time nødvendig. Det er videre et generelt råd at samtalen bør avholdes på et nøytralt sted, for eksempel et møterom.

Innhold i samtalen – skjema

Som nevnt innledningsvis, er det ulik praksis for hvordan medarbeidersamtaler gjennomføres. Enkelte bruker et standard-skjema, som kan benyttes til både forberedelser, gjennomføring og oppfølging etter samtalen. Standard-skjemaene er ikke tilpasset den enkeltes arbeidsplass og mange opplever seg bundet til skjemaet. Det kan derfor være et godt alternativ heller å gjennomføre

en fortrolig samtale mellom partene, slik at emnene som tas opp tilpasses den enkelte.

Arbeidsgiver leder samtalen. Det er av sentral betydning at arbeidsgiver kjenner faktum og har forberedt seg med utgangspunkt i hva som skal behandles i samtalen. Et generelt råd til arbeidsgiver er å stille åpne spørsmål, samt å være en aktiv lytter. Det er arbeidsgivers ansvar å sørge for en oppsummering, og kanskje også en oppmuntring når samtalen er ferdig.

Medarbeidersamtalens fokusområder

En standard medarbeidersamtale har fire fokusområder. Disse er trivsel, arbeidsoppgaver, utvikling og tilbakemelding. Under temaet knyttet til trivsel inngår samarbeidet med kolleger, forholdet til ledere, kontormiljøet og andre forhold som påvirker arbeidshverdagen. For eksempel kan det avklares om arbeidstaker har behov for tilrettelegging på arbeidsplassen. Det er videre et godt råd å ha fokus på positive forhold som bidrar til trivsel. Arbeidsoppgaver betyr samtale og evaluering av det som er utført i året som har gått, samt målsetting for det som skal gjøres i året som kommer. Denne delen av samtalen dreier seg om personlig innsats, innholdet og tilfredshet med oppgaver, effektivitet og faglig kompetanse.

Punktet om utvikling knytter seg til kompetanseoppbygging og nye innsats- og ansvarsområder. Dette må sees i sammenheng med virksomhetens behov, ressurser og muligheter, samt arbeidsta-

kerens motivasjon og kompetanse. Tema rundt tilbakemeldinger er erfaringsvis det som skaper størst utfordringer for lederen. Utgangspunktet er at samtalen skal gjennomføres i fortrolighet. Dette skapes best med en positiv tone og atmosfære. En leder bør imidlertid gi nødvendig veiledning og korrigerende tilbakemeldinger. Opplevs dette å være for krevende, kan det være en idé å ha en egen samtale hvor de negative forholdene behandles, for deretter å ha en medarbeidersamtale på et bredere grunnlag.

Lønn som tema i medarbeidersamtale

Det varierer om lønn gjøres til tema i medarbeidersamtalen. Det kan være praktisk å ha med lønn som tema, og kan være en naturlig oppfølging av gjennomgangen ovenfor. Dersom lønn bringes inn, bør det spesifiseres som eget punkt, og da gjerne avslutningsvis. Tema rundt lønn er knyttet til partenes forventninger som følge av blant annet kriterier som innsats, ansvar, kompetanseheving og utvikling.

Hovedtariffavtalene i offentlig sektor gir arbeidstaker rett til å kreve en årlig lønnsamtale med nærmeste leder, jf. Hovedtariffavtalen i staten § 3 eller tilsvarende for Hovedtariffavtalen i KS kap. 3 pkt. 3.2.2.

Avslutningsvis vil vi råde hver enkelt til å notere arbeidserfaringer og relevante punkter gjennom året, slik at man har et bredt, faktisk grunnlag å bygge på når medarbeider- og utviklingssamtalen skal gjennomføres.

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

Utlendingsnemnda

**Det problematiske i debatten
er at man bruker «rettssikkerhet»
synonymt med et gitt resultat
– les «ikke tilbakekall»**

Enkeltsaker gir dårligere rettsregler

■ Av Johan Berg, nemndleder UNE

De fleste vil ha fått med seg at det for tiden pågår en debatt om behandlingsformen ved tap av statsborgerskap – nemnds- eller domstolsbehandling? Debatt er viktig i et demokrati og det må oppmuntres til diskusjoner. Det som for meg fremstår som uheldig er at debatten fremstår som basert på – i beste fall – unyansert og ellers direkte uriktig informasjon. Forvirringen om begreper og innhold synes tidvis også å trenge inn i juristkretser og det er nødvendig å kommentere enkelte forhold.

Jeg understreker innledningsvis at jeg uttaler meg ikke som en representant for Utlendingsnemnda (UNE), men som en person med faglig bakgrunn. Jeg kan heller ikke kommentere saken om tilbakekall som står for retten, men påpeker følgende: I debatten må man skille mellom tap av statsborgerskap og tilbakekall av statsborgerskap grunnet uriktige opplysninger. I sistnevnte tilfelle ville vedkommende aldri ha fått norsk statsborgerskap

dersom de korrekte opplysningene hadde blitt fremlagt.

I forbindelse med debatten som pågår i media i disse dager er det frem satt ytringer slik som «dette kan ikke overlates til en saksbehandler i UDI». En sak behandles aldri av bare én person. Den behandles av flere personer i UDI før vedtak treffes. UNE er klageorgan og er fullstendig uavhengig av UDI. I UNE er det et erfarent og dyktig sekretariat som gjennomgår sakene, og da vurderes UDIs lovforståelse, om avgjørelsen er i tråd med forvaltningspraksis og rettspraksis og våre folkerettslige forpliktelser. Deretter sendes saken til en nemndleder som enten behandler saken alene der det ikke er tvil om vesentlige spørsmål eller i nemndmøte. All vurdering bygger på en alminnelig bevisvurdering slik også domstolene foretar.

Det har blitt hevdet av bl.a. advokatene John Kristian Elden og Mads Andenæs, og generalsekretær i Europarådet Torbjørn Jagland, at det ikke er folkerettslig adgang til å tilbakekalle et statsborgerskap om dette medfører statsløshet. Dette er ikke riktig. Det fremgår så vel av FNs konvensjon av 1961 som den europeiske konvensjonen av 1997 at forbudet mot å frata noen et statsborgerskap hvis det fører til statsløshet ikke gjelder hvis statsborgerskapet er oppnådd gjennom fal-

ske opplysninger eller fortielse av relevante fakta vedrørende søkeren.

KrFs partileder Knut Arild Hareide har fremhevet at tap av statsborgerskap er straff og medfører tap av retten til å arbeide og reise inn og ut av Norge. Det er ikke slik at man ikke kan arbeide i Norge dersom man ikke er norsk statsborger. Svært mange utenlandske statsborgere arbeider i Norge på bakgrunn av ulike typer av arbeidstillatelser, midlertidige og permanente. Med en arbeidstillatelse kan man reise inn og ut av Norge. Det som eventuelt er grunnen til at man ikke kan arbeide eller reise inn i Norge er at mange også utvises fordi man har gitt bevisst uriktige opplysninger ved søknader.

Stortinget debatterer nå å la domstolene få overta tilbakekall av statsborgersaker fordi dette vil føre til økt «rettssikkerhet». Det problematiske i debatten er at man bruker «rettssikkerhet» synonymt med et gitt resultat – les «ikke tilbakekall». Jeg mener at rettssikkerhet er et spørsmål om prosess, ikke å oppnå et særlig resultat. Hareide har også uttalt: «Domstolsbehandling vil utvilsomt styrke rettssikkerheten gjennom sin muntlighet, uavhengighet, kontradiksjon og adgang til å føre bevis direkte.»

Etter mitt syn er det ikke grunnlag for kritikk av at rettssikkerheten ikke er

god etter dagens ordning. Som tidligere dommer mener jeg at kontradiksjon er fullt ut ivarettatt i dagens ordning – ingen avgjørelse treffes uten at klageren har kommet til orde. Det er videre full adgang til å legge frem alle de bevis man ønsker med den begrensning at det meste av saksbehandlingen er skriftlig. Forvaltningslovens krav om sakens opplysning følges. Er det tvil om forhold av vesentlig betydning for saken skal den behandles i nemndmøte med full muntlighet. «Barnas beste» og retten til å bli hørt står sterkt i UNE. Vi har bl.a. et eget rom der vi snakker med barn og vi er aktive for å øke vår barnefaglige kompetanse for at barna skal få komme til orde på best mulig måte.

UNE ble opprettet som et uavhengig, domstolsliknende organ. Stortinget vedtok i november 2015 en utvidet instruksjonsadgang etter utlendingsloven overfor UNE på lovførståelse og skjønnsutøvelse på generelt grunnlag – altså en begrensning av uavhengigheten. Det er interessant å merke seg at enkelte ganger ønsker Stortinget altså seg en økt instruksjonsadgang, mens vi i denne typen saker ikke anses uavhengige nok. UNEs nemndledere kan fortsatt ikke instrueres om resultatet i en enkeltsak og kan således sammenliknes med dommere i denne sammenheng.

I «rettssikkerhet» må også inkluderes retten til likebehandling. Like saker må behandles likt. UNEs sekretariat påser at dette skjer og det er mekanismer internt som skal tre inn dersom man ser tendenser til ulikebehandling. Det er fristende å sitere fra

Rt 2015 side 1388 avsnitt 247 (som riktignok gjelder bruk av landinformasjon, men kan ha overføringsverdi):

På samme måte har UNE gjennom behandlingen av et stort antall saker opparbeidet betydelig erfaring og kompetanse, ikke minst når det gjelder landfaglige spørsmål. Dette gir mulighet for å se sakene i sammenheng, slik at likebehandling sikres. Domstolene vurderer til sammenligning bare enkeltsaker og har dermed ikke de samme forutsetningene for å se det store bildet. Etter mitt syn tilsier dette – og hensynet til en rasjonell utlendingsforvaltning – forsiktighet med å overprøve UNEs vurderinger. Fra et rettssikkerhetsperspektiv er det viktigste å sikre en forsvarlig saksbehandling.

Det som er uheldig med debatten som pågår er at utlendingsforvaltningen

bygger på et komplisert regelverk der mye henger sammen med andre regler. Endringer på ett område påvirker andre områder. F.eks. er det slik at forvaltningen ved tilbakekall skal vurdere om det skal gis en tillatelse på annet grunnlag – noe som utelates i debatten. Alle våre vedtak kan prøves rettslig av domstolene, noe som gir en ytterligere rettssikkerhet. Domstolene på sin side kan etter dagens ordning ikke innvilge tillatelser da deres oppgave er å være kontrollerende, ikke utøvende. Skal domstolen i saker om tilbakekall også innvilge en annen type tillatelse, eller skal forvaltningen da igjen ha tillit til å treffe de riktige avgjørelsene?

De det gjelder fortjener en skikkelig diskusjon basert på fakta, ikke følelser eller politisk poeng.

Neste utgave av Juristkontakt kommer 5. april.

Annonsefrist 24. mars

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Styrking av varslervernet

På tide å ta problemet på alvor og stramme inn tøylene

■ Av Tine Simonsen, saksbehandler i Jussformidlingen

Det har de siste årene blitt avdekket flere grove brudd på arbeidstakers rettigheter i ettertid av å ha varslet om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Ikke bare har varslere blitt urettmessig avskjediget eller oppsagt, men flere har også blitt psykisk presset, samt nedbrutt, i så stor grad at de som en følge av dette i ettertid er blitt sykemeldt.

Det å varsle om forhold som ikke er slik de skal være, har derfor blitt til noe arbeidstakere kvier seg for å gjøre selv i de mest alvorlige tilfeller. Vi i Jussformidlingen ser alvorlig på dette, og håper å se at arbeids- og sosialdepartementet, i tråd med sin høringsuttalelse, utvide antall regler samt strammer inn kravene i disse for å beskytte arbeidstakers stilling i slike situasjoner.

Arbeidsmiljølovens første regler om varslings trådte i kraft 1. januar 2007. Det ble da innført tre lovbestemmelser som skulle danne en ramme rundt varslingsmulighetene for arbeidstakere, og deres vern mot det å bli møtt med negative konsekvenser for å «tyste» om forholdet. Den første bestemmelsen, § 2-4, fastslår at arbeidstakere har en rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Den

– Vi som jobber i Jussformidlingen har selv utallige ganger fått høre fra klienter som har blitt utsatt for uhyggelige, samt ulovlige konsekvenser etter å ha varslet, skriver Tine Simonsen.

andre, § 2-5, bestemmer at de som varsler ikke skal møte represalier for at de varsler. Den siste, § 3-6, sier at virksomheter som hovedregel skal utarbeide varslingsrutiner.

Den gang disse bestemmelsene trådte i kraft, var dette et stort skritt i

riktig retning. Å opplyse arbeidstakere om viktigheten av det å varsle, samt opplyse dem om deres mulighet til dette er med på. Det er ikke til å legge skjul på at regelverket per dags dato fungerer relativt godt, da vi i Norge er nokså flinke til å varsle sammenlignet

med andre land¹. Imidlertid har vi fortsatt et stort forbedringspotensial, da ethvert tilfelle av unnlatt varsling eller ulovlig bruk av represalier for dette – er ett for mye.

Vi som jobber i Jussformidlingen har selv utallige ganger fått høre fra klienter som har blitt utsatt for uhyggelige, samt ulovlige konsekvenser etter å ha varslet. Vår erfaring er at de tre reglene vi har i arbeidsmiljøloven i dag ikke gir en god nok ramme for krav om utarbeidelse av varslingsrutiner, de gir heller ikke et tilstrekkelig velfungerende vern i ettertid av varslingen. Vi er derfor svært positive til departementets forslag om å styrke varslervernet. Det er i hovedsak fire reelle endringer som vil trå i kraft om endringsforslaget til departementet vedtas²:

1. Eget kapittel i arbeidsmiljøloven

For det første vil alle lovbestemmelsene som omhandler varsling samles i et eget kapittel i arbeidsmiljøloven. Dette vil styrke rettssikkerheten i lys av at arbeidstakerne lettere kan gjøre seg kjent med deres egne rettigheter når det kommer til varsling av kritikkverdige forhold. Videre vil det være lettere for arbeidsgiver å sette seg inn i de reglene de må forholde seg til. Således blir det i større grad uproblematisk å stille strenge krav til at reglene skal følges fra arbeidsgivers side.

2. Innleide arbeidstakere

får samme vern som fast ansatte

Departementet foreslår at innleide skal få samme vern som fast ansatte, slik at disse også kan varsle uten å få konsekvenser for dette. Ofte vil innleide ansatte som nye i bedriften kunne se på arbeidsplassen med friske øyne, og i mindre grad akseptere tilstanden som den er. Dermed vil de lettere kunne fange opp kritikkverdige forhold. Om disse personene blir likestilt med innleievirksomhetens egne ansatte, vil disse i større grad tørre å varsle om mulige kritikkverdige forhold. Dette vil kunne medføre at slike

forhold fanges opp i større grad, og på et tidligere tidspunkt. Da det gagnar bedriften at kritikkverdige forhold blir bevisstgjort, er det positivt at også innleide har et like sterkt vern som de ansatte.

Det å ha utarbeidet solide og lett tilgjengelige interne varslingsrutiner er noe som vil gagne absolutt alle – sett bort fra de som bedriver eller er roten til kritikkverdige forhold.

3. Lovpålagt med varslingsrutiner for alle større bedrifter

Departementet foreslår at det skal bli lovpålagt for bedrifter med over 10 ansatte å utarbeide interne varslingsrutiner. Dette betyr i realiteten at om lag 60 000 norske bedrifter³ må utarbeide interne varslingsrutiner i tråd med lovens krav til disse, om de ikke allerede har gjort dette.

4. Lovpålagt mulighet for anonym varsling til offentlige myndigheter

Departementet foreslår en lovregulert mulighet for anonym varsling til offentlig myndighet om varsleren ønsker dette. Vi i Jussformidlingen støtter dette forslaget, da dette kan bety at det vil varsles i større grad. Begrunnelsen for at vi tror flere vil varsle om de har mulighet til å være anonym, er at mange arbeidstakere, til tross for forbudet mot represalier – er redd for akkurat dette. Vi mener at all varsling er bedre en unnlatt varsling, anonym varsling som ikke-anonym varsling.

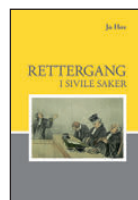
(1) Fafo-rapport 2014:05

(2) <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/forslag-til-endringer-i-arbeidsmiljovelovens-regler-om-varsling/id2505141/>

(3) SSB, tall per. 1 januar 2016

Rettergang i sivile saker

Jo Hov
3. utgave, 2017

«Rettergang i sivile saker» er en ajourført fremstilling av norsk sivilprosess. Det er lagt vekt både på å gjøre rede for reglenes innhold og for deres legislative bakgrunn. Det er tatt inn eksempler på rettsdokumentene i sivile saker.

Papinian AS / Calax AS
Tlf.: 22 75 66 66
e-post: calax@online.no

Til salgs hos bokhandlere og på nett

Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper

Ole Andenæs, Stig Berge,
Margrethe Buskerud
Christoffersen
3. utgave, 2016

I boken behandles rettsreglene om aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper på grunnlag av lovene av 1997.

Boken er en oppdatert versjon i forhold til 2. utgaven fra 2006 av Mads Henry Andenæs.

Mads Henry Andenæs /
Calax AS
Tlf.: 22 75 66 66
e-post: calax@online.no

Til salgs hos bokhandlere og på nett

Klart språk

Ønsker klarspråksatsning velkommen

■ Av Thor Håkon Lindstad, Jussbuss

Samtlige ansatte i Jussbuss er studenter, og iakttar klarspråksatsningen både som rettshjelpere og som studenter. Våre medarbeidere representerer et bredt spekter av sosiokulturelle bakgrunner. Våre klienter er en enda mer mangfoldig gruppe, om enn såkalt ressursvake i økonomisk forstand. Til felles har vi likevel at vi alle på en eller annen måte, med større eller mindre fatteevne, må forholde oss til skriftlig juss.

Mattelæreren min på videregående sa «alt er matte». Jeg vil med enda større tyngde hevde «alt er juss». Det forplikter oss som har det juridiske språket, og dermed også menneskers skjebne, i vår makt.

I dette innlegget vil jeg prøve å skille mellom rettshjelper- og studentperspektivet. Med forbehold om at strukturelle og språklige utfordringer i rettspleien flyter over i hverandre, vil jeg eksemplifisere hvordan våre klienter har dårlige forutsetninger for å hevde sin rett i møte med et forvansket juridisk språk. Som kjent er det forskjell på «å ha rett» og «å få rett», og språket i rettspleien evner å gjøre denne forskjellen unødvendig stor.

Rettshjelperperspektivet

Gjennom saksbehandlingen møter vi daglig klienter som ikke forstår innhol-

det i brev, enten de er fra forvaltningsinstanser som NAV, UDI eller Kriminalomsorgen. Ofte har de med seg brev fra advokat som er like vanskelige å forstå. Vi bruker mange arbeidstimer på å forklare klientene hva som egentlig menes i vedtak og brev som er skrevet av jurister og advokater, og kan ikke annet enn ane utfordringene for dem som ikke har sosiale og økonomiske ressurser til å søke rettshjelp.

Et eksempel er klienten som hadde fått et brev hvor det stod: «Du er gjort til gjenpart av vedtaket». Hva skulle det bety? Her måtte vi selv gjøre noen undersøkelser før vi kunne betrygge klienten. Vedkommende hadde enkelt og greit fått en kopi av vedtaket. En annen klient fikk et brev fra namsfogden. Overskriften lød «foreleggelse av begjæring og varsel om utleggsforretning». For å forstå at innholdet var «vi kommer til å ta penger direkte fra kontoen din» måtte vedkommende søke rettshjelp hos Jussbuss.

Et vanskelig språk øker avstanden mellom avsender og mottaker av budskapet, gjerne i konstellasjoner hvor maktbalansen er allerede avklart og skjev. Fengselsklienten er nettopp det, fengslet, og har på det jevne et langt dårligere ordforråd enn Kriminalomsorgsdirektoratet.

Situasjonen forverres ytterligere i de tilfellene hvor klienten er utlending. Følgende setning stod i avslaget til en afghansk analfabet på en omgjøringsanmodning i saken om familiegjengforening: «Når dokumenter som fremlegges anses å ha så lav notoritet at de ikke kan tillegges avgjørende vekt isolert sett, vil det bli foretatt en helhetsvurdering av parternes egne opplysninger gitt i intervjuene i anledning saken, samt øvrige doku-

menter og analyser som er fremkommet i forbindelse med saken.» Dette er altså én eneste setning. Det er verdt å nevne at dette avslaget er fra tiden etter en intern språkreform i UDI.

En annen klient fikk enda større økonomiske problemer enn han allerede hadde etter et ublidt møte med organisasjonsstrukturen i NAV. Klienten hadde ingen inntekt over lang tid, og NAV innkreving stoppet innkrevingen av barnebidrag til hans to barn. Det tok ett år før han forsto at NAV forvaltning aldri hadde stoppet kravet, og gjeldsbyrden hadde aldri stoppet å vokse. Eksempelene illustrerer at rettsanvenderens mål ikke bare kan være korrekt anvendelse, men også god formidling av jussen. Jussbuss ønsker klarspråksatsningen velkommen.

Uklart juridisk språk kan føre til at klienten ikke våger å gå videre med saken sin fordi språkbroen mellom jussens og klientens verden er for stor. I mange tilfeller i Jussbuss har vi sett nettopp det; avmakten har ført til at man for eksempel ikke klager på åpenbare saksbehandlingsfeil. Altså blir det aldri rettet opp i den urett som forvaltninga selv har påført klienten. Språket blir en mur som enhver rettsanvender er nødt til å være seg bevisst.

Husk også at svært mange rettsanvendere ikke er jurister. Jeg håper derfor klarspråksatsningen evner å nå også disse i løpet av sin tiårige levetid, i alle fall indirekte gjennom juristkolleger med forbilledlig klart språk. Uten en slik rekkevidde blir de positive ringvirkningene for våre klienter svekket.

Rettshjelperperspektivet oppsummert er altså at i klarspråksatsningen står rettssikkerheten på spill.

Studentperspektivet

Som ny jusstudent er det lett å få inntrykk av at det forventes at man legger om skrivestilen sin, at man går over til en mer teknisk sjargong. I en del av pensumlitteraturen blir vi presentert for latinske ord og uttrykk som om de er nøkkelord til A på eksamen. «Culpa in contrahendo, lex specialis, conductio indebiti», uttrykk som ofte har, eller i alle fall potensialet for, gode norske oversettelser. Selv om jeg kan navnet på disse latinske begrepene sier det lite om mine ferdigheter som jurist, eller om jeg klarer å kommunisere med en som ikke har studert juss. Kanskje tvert imot.

Ord som «likeledes, undertiden, imidlertid, hensett, tilsvarende, dog», er helt normale ord i en jurists vokabular, men bidrar til å vanskeliggjøre språket for dem som står utenfor, de vi liker å kalle «ikke-jurister», ja sannelig også for oss selv. Et annet «problem» er de lange

og innviklende setningene som vi stadig tar i bruk når resonnementene er vanskelige og vi selv kanskje må tenke oss om to ganger, jfr. vedtaket fra UDI til den afghanske analfabeten.

Juristspråket risikerer i enkelte tilfeller å bli brukt som en hersketeknikk, i det minste en unnvikelsesmanøver – det slenges på noen ekstra glosser for å gjøre mottakeren usikker på hva som egentlig menes. Parallellen til hvordan ungdomspolitikere læres opp til å ordlegge seg er tydelig. Jeg snakker av egen erfaring.

Det er på tide å jobbe for å oppheve skillet mellom juss-språket og det vanlige norske språket. Selv om vi går eller har gått på et såkalt profesjonsstudium, betyr ikke det at resten av befolkningen skal være ekskludert fra å forstå oss, tvert imot.

Vi må tåle å stadig jakte nye, klare formuleringsmåter gjennom hele jusstudiet og videre ut i yrkeslivet, men endring krever insentiver. Bedret rettsikkerhet er ett insentiv, men for jusstudenter er ingen ting mer oppmuntrende enn «eksamensrelevans». Derfor bør det vurderes å belønne klart språk også på eksamen, kurs og fakultetsoppgaver.

Som jusstudent vil jeg understreke viktigheten av at man får hele fakultetet med på prosjektet, hver eneste professor, vitenskapelig ansatt og oppgaveretter. Gjennomgående, i alle kurs, forelesninger, sensorveiledninger og berøringsflater hvor studenter og fakultetet møtes må klarspråket være et fast innslag. Hvis ikke risikerer klarspråket å forbli kun en god tanke og ikke mer enn det.

Om språket i dette innlegget var lite klart, er det nok et eksempel på at klarspråksatsningen er kjærkommen for oss kommende jurister.

**Gulating
lagmannsrett**

Gulating lagmannsrett er ankeinstans for Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane fylke. Domstolen holdt til i ny rettsbygning sentralt i Bergen. Domstolen handsamer sivile saker og straffesaker, og dessuten skjønnsaker. Førstelagmannen er leiar for domstolen, som har i alt 33 lagdommarar, 1 jordskifteagdommar, 5 utgreiarstillingar, 1 jordskifteutgreiar, administrasjonssjef, sekretariatsleiar og 19,7 saksbehandlarstillingar. Lagmannsretten er organisert i to dommaravdelingar, utgreiingsseining, sekretariat og fellestjenester.

Juridisk utgreiar – årsvikariat

Ved Gulating lagmannsrett vert det medio august 2017 ledig eit årsvikariat som juridisk utgreiar.

Dei juridiske utgreiarane arbeider først og fremst med skriftleg førebuing og utgreiing av saker frå alle rettsområde. Både prosessuelle og materielle spørsmål vert utgreia. Arbeidet gjev god innsikt i prosessretten og ei rekkje juridiske fagfelt, i tillegg til arbeidsmåten ved domstolen.

Stillinga som utgreiar i lagmannsretten krev svært gode juridiske kvalifikasjonar og gode eksamensresultat. God skriftleg framstillingsevne er særskild viktig. Praksis som utgreiar i meir enn to år er godkjent som praksis ved søknad om advokatløyve.

Gulating lagmannsrett kan tilby:

- spanande juridiske arbeidsoppgåver innanfor eit breitt saksfelt
- høve til fagleg fordjuping med fokus på kvalitet
- sjølvstendig arbeid i tett samarbeid med lagdommarane
- eit godt og triveleg arbeidsmiljø

For fullstendig kunngjeringsstekst og elektronisk søknadsskjema sjå www.jobbnorge.no

Søknadsfrist: 22. mars 2017.

Jobbnorge.no

Advokatfirmaet Johnsrud & Co AS er et av de ledende forretningsadvokatfirmaer i Innlandet med kontor på Hamar og Gjøvik. Vi kan tilby et bredt spekter av juridiske tjenester med særlig vekt på alle sider av fast eiendoms rettsforhold, herunder eiendomsutvikling, kjøp, salg og utleie, tomtefeste, ekspropriasjon, generasjonsskifte, odel og jordskifte, samt generell forretningsjuss med kontraktsrett, selskapsrett, kjøp og salg av virksomheter, arbeidsrett, immaterialrett, skatt og avgift.

Vi er i dag åtte advokater og tre advokatassistenter, samt to advokater i kontorfellesskap. På grunn av stor oppdragsmengde ønsker vi å styrke bemanningen og søker etter

1-2 Advokater/Advokatfullmektiger

Vi ser etter personer med gode faglige kvalifikasjoner og evne til å arbeide selvstendig og effektivt. Det er ønskelig med noen års arbeidserfaring. Kontorsted kan være Hamar eller Gjøvik, men det må uansett påregnes kontortid ved vårt hovedkontor på Hamar.

Vi tilbyr utfordrende arbeidsoppgaver i et trivelig, uformelt og faglig stimulerende miljø. Det er gode muligheter for prosedyre, og vi kan tilby konkurransedyktige vilkår.

Henvendelser om stillingen kan rettes til Hans Bogsti (hb@advjohnsrud.no - tlf. 952 91 678) og Stein Hervik (sh@advjohnsrud.no - tlf. 916 55 761). Skriftlig søknad med kopi av vitnemål og attester imøteses snarest og senest innen 10. mars 2017.

ADVOKATFIRMAET

JOHNSRUD & CO AS

MNA

Heidmannsgate 2 · Postboks 194 · 2302 Hamar // tlf. 62 55 02 00 · epost: advokat@advjohnsrud.no
www.advjohnsrud.no

Neste Juristkontakt
kommer 5. april.

Annonsefrist 24. mars

Ring: 918 16 012 eller
e-post: perolav@07.no

STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

Jurist – senior- rådgivere/rådgivere

Er du samfunnsengasjert og liker å arbeide i et hektisk og faglig utfordrende miljø?

Statens sivilrettsforvaltning har nå ledig inntil to faste stillinger og inntil to vikariater med 12 måneders varighet. Vi søker faglig sterke jurister som kan bidra til å videreutvikle Statens sivilrettsforvaltning som en sentral aktør i justissektoren. Arbeidssted er Oslo.

Se full utlysningstekst på
sivilrett.no

Søknadsfrist: 12. mars 2017.

DOMSTOL
ADMINISTRASJONEN

Gjennom den selvstendige stillingen og den høye faglige kvaliteten er domstolene samfunnets fremste konfliktløsningsorganer.

Har du lyst til å bli dommer?

Ledige dommerembeter og konstitusjoner blir kunngjort på
www.domstol.no/innstillingsradet og www.jobbnorge.no

jobbnorge.no

Når du annonserer i Juristkontakt blir din annonse sett av over

21 000 medlemmer

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

JURIST
FORBUNDET

Forsikring

Foto: iStock.com/ChrisMajor

Har du råd til å bli ufør?

De fleste som blir uføre ønsker å leve livet omtrent som før, men få er forberedt på den nye inntektssituasjonen.

Juristforbundet Forsikring har blant markedets beste vilkår og laveste priser på uføreforsikring.

Tegner du forsikring kan du opprettholde levestandarden din, også som ufør.

Kontakt oss i dag!

**Ektefelle/
samboer kan
også kjøpe
forsikringene**

Brutto årslønn	Uføretrygd fra NAV
kr 450 000	kr 297 000
kr 550 000	kr 363 000
kr 650 000	kr 367 000

Telefon: 23 11 33 11 | forsikring@juristforbundet.no | www.juristforbundet.no/forsikring

Nytt om navn

Ansettelse og utnevnelser

Bakken, Hanne Marte, advokatfullmektig,
Kluge Advokatfirma AS

Bjerkestuen, Hilde Mæhlum,
dommerfullmektig, Gjøvik tingrett

Boye, Anders Eldor, seniorrådgiver,
Sivilombudsmannen

Dale, Andreas, partner,
Advokatfirma Tofte DA

Evensen, Harald, advokat/partner,
Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS

Felberg-Strømmen, Karl, juridisk
spesialrådgiver, Oslo kommune –
Energigjenvinningsetaten

Finstad, Frode, spesialkonsulent II, Oslo
kommune – Bymiljøetaten

Goflebakke, Hilde, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Thallaug ANS

Gulbrandsen, Steffen, rådgiver, Nasjonal
kommunikasjonsmyndighet

Hansson, Anders, viseadministrerende
direktør, Norsk Sjøoffisersforbund

Haugaard, Thomas Flo, advokat,
Hovedorganisasjonen Virke

Jakobsen, Anders Gautestad, senior-
skattejurist, Skatt Øst – Oslo

Karlsvik, Line, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Velund & Co

Kjesbu, Erik Ellekjær, advokatfullmektig,
Wikborg Rein Advokatfirma AS

Lavik, Trine Smukkestad, rådgiver,
Innovasjon Norge

Leknesund, Carl Henning, advokat,
Advokathuset Sør

Mikkelsen, Regine Hoseth, førstekon-
sulent, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Nesse, Kristine Farestvedt, advokat-
fullmektig, Advokatfirmaet Selmer
DA

Ohren, Marius Widme, advokat, Posten
Norge AS – Konsernadvokatene

Rogstad, Steffen, dommerfullmektig,
Aust-Agder tingrett

Røed, Marianne, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Ræder DA

Sandbekk, Håkon, advokat/partner,
Advokatfirmaet Selmer DA

Sandstedt, Silje, universitetslektor,
Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet, Det juridiske
fakultet

Sandvik, Ole Kristian, førstekonsulent,
Forbrukerrådet i Finnmark og Troms

Selstad, Kirsti, saksbehandler,
Trondheim kommune

Simonsen, Anders Bugge,
advokatfullmektig, Arntzen de
Besche Advokatfirma AS

Sjaaeng, Veronica, advokat, Rana
kommune – Kommuneadvokaten

Solvik, Marit Elizabeth Sand, student-
ombud/seniorrådgiver, Universitetet i
Oslo, Studentombudet

Svendsen, Birgitte, advokatfullmektig,
Advokathuset Tønsberg AS

Svendsrud, Bjørn-Kristian, formann,
Fremskrittspartiets ungdom

Sønju, Mari, advokat, Advokatfirmaet
Føyen Torkildsen AS

Teistung, Ingrid, førstekonsulent,
Sjøfartsdirektoratet Avd.
Skipsregistre

Thunes, Anette, senioradvokat,
Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS

Tveten, Morten, senioradvokat,
Advokatfirmaet Steenstrup
Stordrange DA

Tysland, Sverre Sellæg, advokat/partner,
Advokatfirmaet Steenstrup
Stordrange DA

Walseng, Julie Schulerud Hay,
førstekonsulent, Oslo politidistrikt

Nye medlemmer i Juristforbundet

Aksnes, Stine, rådgiver, Fjell kommune

Bjurstrøm, Carl Henrik, advokat,
Tolldirektoratet

Fagertun, Astrid, spesialrådgiver,
Oslo kommune – Plan- og
bygningsetaten

Furustøl, Tone, rådgiver, Lindås kommune

Hellem, Vera Viktoria, husleiekonsulent,
Oslo kommune – Boligbygg Oslo KF

Langseth, Heidi Mette, vernepliktig
akademisk befal, Forsvaret
Logistikkorganisasjon

Lie, Kristine, rådgiver, Stavanger
kommune

Løitegaard, Julie Gjems, advokat,
Legal24 Advokatfirma AS

Løvås, Linn Iren, seniorrådgiver,
Skattedirektoratet – Oslo

Mørland, Anders Valen, politifullmektig,
Oslo politidistrikt – Grønland
politistasjon

Norberg, Jimmy Fredrik, advokat-
fullmektig, Advokatfirmaet
Thommessen AS

Paulsen, Håkon Riisberg, juridisk
rådgiver, Oslo kommune – Bystyrets
sekretariat

Pretorius, Carrie Ruth Valentine,
compliance specialist – trade, APL
Norway AS

Segaard, Beate, rådgiver, Akershus
fylkeskommune

Sperre, Ole, advokat, Forvaltnings-
organet for Opplysningsvesenets
fond

Varadi, Agnes, saksbehandler, NAV Fjell
Venjar, Elsa Vallevik, dommerfullmektig,
Vest-Telemark tingrett

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Andersson, Carl Henrik, Universitetet i
Bergen

Berntzen, Solveig, Universitetet i Oslo
Bluszeko, Nina Natalia, Universitetet
i Oslo

Cheruiyot, Lodwick, Universitetet i Oslo

Eiring, Miriam Drag, Universitetet i Oslo

Ekseth, Lovisa, Universitetet i Oslo

Elstad, Hanna Møller, Universitetet i Oslo

Gjernes, Audun, Universitetet i Bergen

Hagen, Daniel, Universitetet i Oslo

Hellesjø, Athina Sofie Helvig,
Universitetet i Bergen

Heyden, Philip, Universitetet i Bergen

Holme, Juliana Josefine, Universitetet
i Bergen

Hossain, Ishtiaq, Universitetet i Oslo

Ibrahim, Bako, Universitetet i Oslo

Johnsen, Sara Seth, Universitetet i
Bergen

Kirknes, Herman, Universitetet i Oslo

Lehmann, Asgeir, Universitetet i Bergen

Magneshaugen, Oda Johansen,
Universitetet i Bergen

Mjåland, Åsmund, Universitetet i Agder

Nyhagen, Herman Oulie, Universitetet i
Oslo

Olaussen, Sunniva, Universitetet
i Tromsø – Norges Arktiske
Universitet

Olsen, Agnes Inora Marie Strøm,
Universitetet i Oslo

Remø, Asgeir Magne, Universitetet
i Bergen

Runde, Andreas, Universitetet i Oslo

Siebke, Tor-Einar, Universitetet i Oslo

Simonsen, Hannah, Universitetet
i Bergen

Skarpenes, Dagny, Universitetet i Bergen

Sunde, Alexandra, Universitetet i Oslo

Sørby, Tuva, Universitetet i Bergen

Teigland, Andrea, Universitetet i Bergen

Trana, Vilde Karoline Lindsetmo,
Universitetet i Bergen

Tronrud, Ane, Universitetet i Bergen

Vegheim, Oskar, Universitetet i Bergen

Wiberg-Bugge, Rebekka, Universitetet i
Oslo

JURIST
FORBUNDET

Foto: Sigmund

Hovedstyret

President

Curt A. Lier
cl@juristforbundet.no

Visepresident

Susanne Eliassen
susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Marta Trzcinska
martatr@hotmai.com

Frank Grønås
frank.gronas@trondheim.kommune.no

Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Jørn Henry Hammer (Juristforbundet – Privat)
jorn.hammer@gjensidige.no

Sverre J. W. Bromander (Juristforbundet – Stat)
sverre.bromander@politiet.no

Lars Marius Heggberget (Juristforbundet – Kommune)
lars-marius.heggberget@kao.oslo.kommune.no

Lars Sørensen (Juristforbundet – Student)
lars@stamsund.org

Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)
ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Annette Narverud
ann@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg
msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring
Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank
Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet
Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no
www.juristforbundet.no/advokatkontoret
Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

www.juristkontakt.no
Redaksjonen:
omg@juristkontakt.no | mobil 482 48 352
Annonser:
perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristkontakt.no/stillinger

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Juristforbundet | sentralbord: 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

Rettsdata Total

– ditt komplette juridiske arbeidsverktøy

Norsk Lovkommentar

Kommentarer til alle Norges lover, med utdypende forklaring til lovparagrafene.

Maler og verktøy

Dokumentmaler med dialogbokser for rask utfylling, samt veiledninger.

Rettskilder

Relevante rettskilder, med fordypning innenfor flere rettsområder.

Faglitteratur

Omfattende samling med over 125 kommentarutgaver og juridiske fagbøker.

Leveres som tillegg.

NOEN AV VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE OG BIDRAGSYTERE

BAHR

SCHJØDT

Deloitte

Universitetet
i Stavanger

Forsberg

R
RÆDER

ADVOKATFIRMAET
ELDEN

BL

BURKELAND, LÅNG & CO
ADVOKATFIRMA

Haavind

BI

GRETTE

SELMER

DLA PIPER

UiO • Universitetet i Oslo

HJORT

Wiersholm